

The Diak logo consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small crossbar, and the letter "k" has a small crossbar. The background of the page features large, overlapping, semi-transparent pink shapes that create a sense of depth and movement.

Aho Sara-Pauliina
Suutari Anni
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)
Sosionomi (AMK) Kirkon nuorisotyönohjaaja
Opinnäytetyö, 2019

LEPOTAUKO - HILJENTYMISIÄ PARTIOPOLUN VARRELLA

HARTAUSMATERIAALI PARTIOLAISILLE

TIIVISTELMÄ

Sara-Pauliina Aho, Anni Suutari

Lepotauko - Hiljentymisiä partiopolun varrella: Hartausmateriaali partiolaisille

Sivut 26 ja liite 1

Kevät 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosionomi (AMK) Kirkon nuorisotyö

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda erityisesti partiolaisille suunnattu hartausmateriaali yhteistyössä Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n kanssa. Hartausmateriaali on tarkoitus saattaa Suomen Partiolaisten viralliseksi julkaisuksi, ja osaksi Suomen Partiolaisten virallista partio-ohjelmaa. Toinen tavoite on tuoda hartausmateriaalin avulla hiljentymisen- ja hartauden kulttuuria lähemmäs nykypäivän ihmisiä sekä pienentää partiossa johtajina toimivien nuorten ja aikuisten kynnystä pitää hartauksia. Hartausmateriaalin tarve on perusteltavissa tämänhetkisen hartauselämän ja uskontokasvatuksen vähenemisellä Suomen Partiolaisten toiminnassa.

Opinnäytetyön tuoteosana oleva hartausmateriaali on koottu tekijöiden kirjoittamista hartauksista ja toiminnallisista ideoista. Pohjana näihin hartausideoihin on tekijöiden oma kokemus seurakunnan työssä sekä partiotyössä. Kaikki hartaudet ja toiminnalliset ideat on suunniteltu Suomen Partiolaisten partio-ohjelman mukaisiksi. Hartausmateriaalissa jokaisen hartauden kohdalla on ilmoitettu mille ikäkaudelle se soveltuu.

Opinnäytetyön hartausmateriaalista kerättiin palautetta lippukunnilta. Saadun palautteen perusteella kehitettiin hartausmateriaali nykyiseen muotoonsa

Opinnäytetyön tuloksena saatiin hartausmateriaali, joka tukee Suomen Partiolaisten virallista partio-ohjelmaa, sekä partiolaisten omaa hartauselämää. Työn vaikutukset tulevat näkyviin vasta vuosien päästä, jolloin Suomen Partiolaisten hallituksessa voidaan todeta, onko materiaalilla ollut joitakin selkeästi näkyviä vaikutuksia.

Asiasanat: Hartaus, hengellisyys, hiljentyminen, katsomuskasvatus
luonto, partio ja uskontokasvatus

ABSTRACT

Sara-Paoliina Aho, Anni Suutari

Devotion material for scout's

Pages 26 and appendix 1

Spring 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor Degree of Social Services

Bachelor Degree of Social Services, Christian Youth Work

The goal of this thesis is to produce devotion material especially for scouts with an assist of Finnish scout organisation, Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. The devotion material is intended to be published at Finnish scout's website. The purpose of this thesis is to bring culture of silent moments and devotions closer to modern people and lowering the step of organizing their own devotion moment with other scouts. Need for this kind of material is based on estimated absence of devotional life and religious education in the scouting program.

The material is built around self-written devotions which are written to be easy to use. The ideas of these devotions came from writers' own experiences with scouting. All devotions are planned based on Finnish scout organisation's official program. Every devotion is marked which age it is suggested for.

Material for thesis was gathered by sending devotion material to randomly chosen scout groups and asking them for feedback. After that the devotion material was rewritten based on the feedback.

As a result of this thesis process Finnish scout organisation will get devotion material that will become part of their official scouting program and to support the scouts' personal devotional life. Other results will be seen after years of using of this material.

Keywords: Devotion, spirituality, silent moments, Inter-Worldwiev Education, nature, scouting and religious education

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
2. HARTAUS- JA HILJENTYMISHETKET PARTIOSSA.....	7
2.1 Partio toiminnan historiaa.....	7
2.2 Partio toiminta kokonaisvaltaisen kehityksen tukena	8
2.3 Uskonto- ja katsomuskasvatus partio toiminnassa	9
2.4 Hartaus materiaalin tavoitteet	11
3. KESKEISET KÄSITTEET	13
4. PROSESSIN KUVAUS	16
4.1 Opinnäytetyöprosessin vaiheet	16
5. POHDINTA JA ARVIOINTI	19
5.1 Tuote ja sen arviointi	19
5.2 Prosessi ja yhteistyö Suomen Partiolaisten kanssa	20
5.3 Oma ammatillinen kasvu prosessin aikana	22
6. LÄHTEET	24
7. LIITTEET.....	26

1. JOHDANTO

Partiotoimintaan on kuulunut koko sen satavuotisen historian ajan oleellisena osana hiljentyminen ja hartauselämä. Vaikka hartaudellisen toiminnan juuret ovat pitkät, aiheuttaa se silti nykypäivänä kiivasta keskustelua. Tässä opinnäytetyössä käsittelemme hartauselämää ja hiljentymistä osana partiotoimintaa. Kiinnostuksemme partiota ja partiotoiminnan kehittämistä kohtaan on suuri, sillä olemme molemmat itsekin aktiivisia partiolaisia. Yhteistyökumppanimme opinnäytetyössä toimii Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry.

Aiheena hartaus ja hiljentyminen on Suomen Partiolaisille tällä hetkellä ajankohtainen. Suomessa monissa partiopiireissä on huomattu, että pitkään jatkunut yleinen keskustelu uskontokasvatuksesta on vaikuttanut myös lippukuntien käytäntöihin. Hartauksia ja hiljentymisiä pidetään yhä harvemmin.

Monen mielestä tässä maailman ajassa on paljon arkisia riskitekijöitä, jotka horjuttavat henkistä hyvinvointia. Stressi ja kiire aiheuttavat monelle uuvuttavan oravanpyörän ja nimenomaan harrastusten tulisi luoda virkistävää vastapainoa arkiselle puurtamiselle. Uskonnollisuudella ja hartauden harjoittamisella on todettu olevan itsessään sekä psyykkistä, että fyysistä hyvinvointia edistäviä vaikutuksia (Koenig, McCullough & Larson 2001, 211–222). Samankaltaisia vaikutuksia on havaittavissa myös tunnutuksettomien hartaus- ja hiljentymishetkien yhteydessä

Berit Weigand Bergin mukaan uskonnollinen yhteisöllisyys nuorten toiminnassa on ennemminkin mahdollisuus kuin sääntö (Berg 2018). Nykyään partiossa uskonnollinen sekä katsomuksellinen kasvatusta voitaisiin nähdä näkökulmia ja ajatuksia avaavana mahdollisuutena ja tilaisuutena käydä avointa ja pohtivaa keskustelua uskonnosta ja erilaisista elämänkatsomuksista.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on avata tätä keskustelua ja elvyttää hartauselämää lippukuntatasolta alkaen tarjoamalla työkaluja yksittäisten ryhmien hartaus- ja hiljentymishetkien tueksi. Opinnäytetyön tuloksena saadaan erityisesti Suomen Partiolaisten käyttöön tarkoitettu hartausmateriaali, joka pitää sisällään

ideoita ja materiaalia sekä kristillisten hartauksien, että tunnustuksettomien hiljentyshetkien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Hartausmateriaali tarjoaa vaihtoehtoja ja erilaisia lähestymistapoja hartauteen ja hiljentymiseen niin, että mahdollisimman moni voisi löytää sen avulla jotain, mitä voisi hyödyntää oman hartauden suunnittelemisessa. Materiaalin tavoitteena on kannustaa hartauselämään monipuolisesti.

Suomen Partiolaiset kehittävät parhaillaan kaikille sopivaa katsomuksellista aateohjelmaa osaksi partio-ohjelmaa. Tekijät ovat olleet samaan aikaan mukana tässä aateohjelman kehitystyössä. Tämä opinnäytetyö tarjoaa tulevan aatteellisen ohjelman rinnalle erityisesti materiaalia hengellisen hartausperinteen säilymisen tukemiseksi.

Kodin uskontokasvatus vaikuttaa nuoren suhtautumiseen uskonnollisiin asioihin, kuten hartauksiin, kirkonmenoihin tai rippikouluun. Niemelän mukaan kotona uskontokasvatusta saaneet suhtautuvat myös rippikoulun jälkeen myönteisesti kristinuskoon (Niemelä 2007, 115). On tärkeää, että suomalaiset ajattelevat kristinuskosta pääosin positiivisesti, haluten säilyttää sen mukaisia arvoja ja perinteitä jotenkin elämässään. Niemelän tutkimus tukee tekijöiden omia havaintoja, sekä osoittaa omalta osaltaan hartausmateriaalin tarpeellisuuden vapaaehtoisuudessa, kodin uskontokasvatuksen tukena.

Niemelän mukaan yli 20-vuotiaiden rippikoulun käyneiden uskonnolliset asenteet ovat madaltuneet oletetusti rippikoulun jälkeen. Yleinen asennoituminen kristinuskoa kohtaan on kuitenkin edelleen myönteisempää, kuin rippikoulua ennen. Kristinuskon opetuksia pidetään toisaalta arvokkaina, mutta niitä ei kuitenkaan olla valmiita hyväksymään sellaisinaan (Niemelä 2007, 61). Nuorten ja nuorten aikuisten on tärkeää saada halutessaan ylläpitää ja/tai parantaa Jumalasuhdettaan. Partiotyö on nuorisotyötä, jossa voidaan tarjota monipuolista tukea nuorelle. Partiotyö on myös osa ev.lut. kirkon ja ortodoksisen kirkon lapsi- ja nuorisotyötä. Myös Suomen Partiolaisten ja Suomen ev.lut. kirkon solmima yhteistyösopimus on tarkoitettu edistämään uskontokasvatuksen asemaa partiotyössä (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon välinen yhteistyösopimus 2008).

2. HARTAUS- JA HILJENTYMISHETKET PARTIOSSA

2.1 Partio toiminnan historiaa

Partio on maailmanlaajuinen nuorisjärjestö, joka tarjoaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia. Partio on myös elämänmittainen matka. Suomessa kulkee partiolaisten keskuudessa suullisena perimätietona sanonta ”Kerran partiolainen, aina partiolainen”. Tämä viittaa siihen, että partio ei ole vain harrastus, vaan elämäntapa. Partiolaisuus on etsimistä ja löytämistä, yhdessä ja erikseen, kulke- mista mutkittlevalla polulla läpi elämän.

Partioliike perustettiin virallisesti vuonna 1907, kun Lord Robert Baden-Powell järjesti ensimmäisen partioleirin partiopojilleen Brownsean saarella Englannissa. Pian tämän jälkeen kasvatuskysymyksistä kiinnostunut ja myös luennoitsijana tunnettu Baden-Powell julkaisi nykyäänkin tärkeän ja tunnetun Partiopojan kirjan ”Scouting for boys” (1908), joka on yksi myydyimmistä kirjoista maailmalla (Paavilainen 2010, 23).

Vuonna 1916 Baden-Powellin vaimo, Lady Olave Baden-Powell, ryhtyi uudista- maan ja johtamaan Baden-Powellin siskon, Agnes Baden-Powellin, vuonna 1909 perustamaa tyttöpartiota. Vuonna 1912 Agnes ja Lord Robert Baden-Powell kir- joittivat tyttöpartiolaisille kirjan *How girls can help to build the empire* (Paavilainen 2010, 34.).

Partioliike rantautui Suomeen heti vuonna 1910 Ruotsin kautta. Partio toiminta kuitenkin kiellettiin, sillä Venäjällä, jonka vallan alla Suomi silloin oli, luultiin tuol- loin, että partiolaiset ovat sotilaallinen liike, jonka tarkoitus on aseistaa ja koulut- taa nuoria sotilaksi itsenäisyyden havittelua varten. Partiolaisten uniformut teki- vät heistä sotilaiden näköisiä. Tosiasiassa partiolaiset edustivat rauhanomaista veljesliittoa (Suomen Partiolaiset Partioliike Suomessa, i.a.; Paavilainen 2010, 28). Vaikka partio ei ollut Venäjän hyväksymä harrastusmuoto, jatkoivat jotkut lippukunnat toimintaansa salaa. Suomen itsenäistymisen jälkeen partio toiminta

käynnistyi uudelleen. 1917 perustettiin Suomen Partioliiitto – Finlands Scoutförbund, joka yhdisti kaikki Suomen partiolaiset. Tämä liitto hajosi kuitenkin jo vuonna 1919. Heti tämän jälkeen Suomeen perustettiin kahdeksan partioliittoa, joissa tytöt ja pojat toimivat erillään. Suomen Partiolaiset-Finlands Scouter ry perustettiin vuonna 1972, kun poikien ja tyttöjen aikaisemmin Suomessa toimineet partioliitot yhdistyivät yhden kattojärjestön alle. (Suomen Partiolaiset Partioliiike Suomessa i.a.).

Nykyään partiolaisilla on kaksi kansainvälisesti toimivaa maailmanjärjestöä. Toinen niistä on World Organization of the Scout Movement (WOSM, Partioliiikkeen Maailmanjärjestö), joka perustettiin vuonna 1922 ja toinen on *World Association of Girl Guides and Girl Scouts* (WAGGGS, Partiotyttöjen Maailmanliitto), joka perustettiin vuonna 1928. Näiden järjestöjen tehtävä on partiotoiminnan kehittäminen ja kansallisten partiojärjestöjen ja niiden välisen yhteistyön tukeminen. (Paavilainen 2010, 533). Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry toimii Suomessa partion kattojärjestönä ja kuuluu molempiin kansainvälisiin kattojärjestöihin. Suomen Partiolaiset ohjaavat ja tukevat partiopiirien ja lippukuntien toimintaa.

2.2 Partio toiminta kokonaisvaltaisen kehityksen tukena

Partion maailmanjärjestöt WOSM ja WAGGGS erottelevat kasvatusohjelmissaan partiolaisen kokonaisvaltaisen kehityksen koostuvan viidestä tai kuudesta osa-alueesta, joita ovat: sosiaalinen, fyysinen, älyllinen, emotionaalinen, hengellinen sekä WAGGGS:n määritelmän mukaan vielä moraalinen. Maailman partiolaisten kattojärjestöt kuvaavat yksilön luonteen kehityksen pohjaavan näiden osa-alueiden huomioimiseen ja niiden kehityksen tukemiseen. Myös hartauselämällä, hetken hiljentymisellä ja itsensä tutkiskelulla on positiivisia vaikutuksia näihin kehityksen alueisiin (Suomen Partiolaiset Ikäkaudet, i.a.). Näitä kaikkia osa-alueita täytyy tukea yhdessä, sillä yhden osa-alueen heikkeneminen voi vaikuttaa negatiivisesti toisiin kehityksen osa-alueisiin.

Kehityksen osa-alueisiin kuuluva hengellinen kasvu on tiukasti sidoksissa muihin. Hartausmateriaalin on tarkoitus tukea erityisesti tätä osa-aluetta, muita unohtamatta. Hengellisytyteen partiossa liittyy käsitys Jumalasta, sekä ihmisen paikasta

maailmassa. Mikäli kristinuskon käsitys Jumalasta tuntuu vieraalta, voidaan sen sijaan käsitellä myös muita elämiseen liittyviä voimia ja näiden vaikutuksia omaan hengellisyyteen. Jokaisen omat eettiset ja moraaliset valinnat vaikuttavat yhtä lailla yksilön henkiseen ja hengelliseen hyvinvointiin. (Suomen Partiolaiset Ikäkaudet, i.a.)

Partiokasvatuksen tavoitteet ovat listattuina osaksi Suomen Partiolaisten virallista ohjelmaa, joka löytyy Suomen Partiolaisten verkkosivuilta. Verkkosivuilta löytyy esimerkiksi tietoa siitä, mitä partiokasvatus pitää sisällään. Yksi partiokasvatuksen tavoite on yksilön aktiivinen toiminta ja vastuuntunto suhteessa omaan itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön (Suomen Partiolaiset Partiokasvatus). Partiossa oppii taitoja, tietoja, asenteita ja arvoja, joilla pärjää elämässä. Nämä tukevat kokonaista ja täysipainoista elämää. Toinen Suomen Partiolaisten kasvatustoiminnan tavoitteista on lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen, ottaen huomioon jokaisen ominaispiirteet. Jokaisen yksilön elämässä on tilanteita, joissa olisi hyvä pysähtyä (Suomen Partiolaiset kasvatustavoitteet). Hartausmateriaalimme tarjoaa välineitä tällaisten pysähdysten ja lepotaukojojen järjestämiseen.

Partio-ohjelman teoriataustana toimii Baden-Powellin teos Partiopojan kirja, sekä Suomen Partiolaisten materiaalit; Partiojohtajan käsikirja, Sudenpennun käsikirja ja Reppu-kirja. Myös yleisesti tunnetut tekstit, kuten jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet, sekä Raamattu, johdattelevat partio-ohjelmaa. Partiolaisena eläminen ja oleminen perustuu yksinkertaisesti selitettynä partiolupaukseen sekä partioihanteisiin. Näitä noudattamalla partiolainen osaa elää oikein. Partiolaisen tunnus on ”Ole valmis” ja se kannustaa partiolaista toimimaan ja olemaan aina valmis elämään partiolupauksen ja partioihanteiden mukaisesti.

2.3 Uskonto- ja katsomuskasvatus partiotoiminnassa

Partioaatteeseen on alusta asti linkittynyt vahvasti kristillinen usko ja kristillisten arvojen noudattaminen. Partioliikkeen perustaja, Lordi Baden-Powell oli itse harras kristitty ja se näkyy edelleen myös hänen perustamassaan nuorisoliikkeessä.

Baden-Powell muun muassa vertasi partiolaisia entisaikojen ritareihin. Hän painotti, että partiolaisten pitäisi paitsi pyrkiä kaikin tavoin samanlaiseen kunniallisuuteen ja rehellisyyteen, myös taistella jopa kuolemaan asti kuninkaansa, uskontonsa ja kunniansa vuoksi. (Baden-Powell 1908, 19). Baden-Powellin mukaan varma tie ymmärtää Jumalaa oli noudattaa kristityn velvollisuuksia, jotka sisältyivät myös alkuperäiseen partiolakiin. (Baden-Powell 1908, 186). Baden-Powellin ohje hyvään elämään oli yksinkertainen; Palvele ensin Jumalaasi ja sitten naapuriasi. (Baden-Powell 1908, 187).

Suomen Partiolaiset on solminut yhteistyösopimuksen Suomen ev.lut. kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkon kanssa. Suomen Partiolaisten ohjeiden mukaan lippukunnat, joiden taustayhteisönä on tunnustuksellinen uskontokunta, antavat sen tunnustuksen mukaista kasvatusta. Lippukunnat, joilla ei ole uskonnollista taustayhteisöä, tukevat jäsentensä uskonnollista kehitystä sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhteisöön sen jäsenet kuuluvat. Yhteistyösopimuksessa todetaan, että partiokasvatus kehittää myönteistä asennoitumista uskontoon. Sopimuksessa todetaan myös, että uskonto on paitsi henkilökohtaista aina myös yhteisöllistä. Tämän vuoksi yhteistyö kirkkojen ja muiden uskonnollisten yhteisöjen ja Suomen Partiolaisten välillä on tärkeää (Yhteistyösopimus).

Yhteistyösopimuksessa painotetaan, että koska partio on lähtökohdiltaan kristillisestä taustasta syntynyt ja kasvanut liike, tätä taustaa ei tule piilottaa. Samalla sopimuksessa muistutetaan, että positiivisen uskonnonvapausajattelun hengessä myös toisin uskovien vakaumusta tulee kunnioittaa (Yhteistyösopimus.) Havaintojemme mukaan monissa lippukunnissa lapset ja nuoret eivät tällä hetkellä saa minkäänlaista uskonto- tai katsomuskasvatusta, vaikka jokaisen lapsen ja nuoren omaa uskonnollista ja hengellistä kasvua tukevan kasvatuksen pitäisi kuulua olennaisena osana partiokasvatukseen. Seurakuntien partiotyöntekijät eivät ole tervetulleita kaikkiin työalueensa piiriin kuuluvien partiolippukuntien toimintaan. Tällainen toiminta on ristiriidassa yhteistyösopimuksen kanssa ja jättää osan partiolaisista uskontokasvatuksesta osattomaksi. Taustalla yhteistyösopimuksen vastaiselle toiminnalle on ainakin osaltaan se, että nykyään yhä useampi partiolainen ei kuulu uskonnollisiin yhteisöihin tai kirkkoihin.

Tämän päivän nuorten on helpompi ja mukavampi sanoa olevansa hengellisiä, kuin uskonnollisia (Brodeur 2017, 12). Tätä kuulee usein seurakunnan nuorisotyössä. Tämän perusteella voidaan tulkita, että uskonto, uskonnollisuus ja siihen liittyvät käsitteet, kuten esimerkiksi hartaus, ovat omalla tavallaan leimaavia tai vaikeita aiheita nuorille.

Muhosen ja Tirrin (2008) mukaan kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksia ovat opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen ja pedagoginen ulottuvuus (Muhonen & Tirri 2008, 77). Näitä kaikkia ei voida hyödyntää jokaisen kohdalla, mutta erilaisissa kasvatushetkissä on hyvä muistaa kokeilla erilaisia tapoja kasvattaa. Usein hartaushetkissä ja hiljentymisissä on jokin opetuksellinen osa. Opetuksen sijasta voi myös tarjota osallistujalle esimerkiksi jonkin uuden kokemuksen.

Partiolaisille sopivat hyvin luontoon liittyvät ja esimerkiksi luonnon keskellä toteutetut hartaudet. Baden-Powellin kertomuksissa ritarit, jotka hän asetti partiolaisten esikuviksi, huomasivat Jumalan pyhyden olevan läsnä kaikessa, jonka Hän oli luonut. Tämän takia partiolaistenkin kuuluu kunnioittaa luontoa Jumalan luomana. (Baden-Powell 1908, 187). Hartausmateriaalissa on mukana hartauksia, jotka ovat helppoja toteuttaa ulkona tai joissa voi käyttää osana luonnosta löytyviä materiaaleja. Luonto tarjoaa hyvän tilan monenlaisille toiminnallisille hartauksille ja hiljentymishetkille.

2.4 Hartausmateriaalin tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on madaltaa partiossa johtajina toimivien nuorten ja aikuisten kynnystä pitää hartauksia ja elvyttää partioon perinteisesti kuulunutta hartauselämää. Lisäksi halusimme tuoda perinteisten kertomuksiin ja opettavaiisiin teksteihin pohjautuvien hartauksien rinnalle jotain uutta ja raikasta. Tästä johtuen hartausmateriaali pitää sisällään myös toiminnallisia hartauksia sekä keskustelua herättäviä pohdintakysymyksiä.

Partiolaiset ympäri maailman kuuluvat nykyään monien eri uskontokuntien piiriin. Osa partiolaisista ei kuulu mihinkään uskonnolliseen yhteisöön. Tavoitteena oli

luoda materiaali, joka ei loukkaa ketään tai sulje ketään ulkopuolelle. Hartausmateriaali tarjoaa vaihtoehtoja ja erilaisia lähestymistapoja hartauteen ja hiljenty-miseen niin, että mahdollisimman moni voisi löytää sen avulla jotain, mitä voisi hyödyntää oman hartauden suunnittelemisessa. Materiaalin tavoitteena on kan-nustaa hartauselämään.

Kuten partio-ohjelmassa ja elämässä muutenkin, myös partiohartauksien yhtey-dessä nuoren oma rooli muuttuu iän ja ikäkauden mukaan. Uudet ikäkaudet tuo-vat mukanaan niin vapauksia, kuin myös vastuuta. Sudenpennut, seikkailijat ja tarpojat osallistuvat hartauksiin kuuntelemalla ja kehittämällä omaa ajatusmaail-maansa ja suhdettaan uskoon ja ympäröivään maailmaan, sekä toimittaen pieniä käytännön valmisteluja, kuten kokoamalla hartausrekvisiittaa ja sytyttämällä ja sammuttamalla kynttilöitä. Tarpojilta, samoajilta ja vaeltajilta voi olettaa onnistu-van jo kokonaisen hartauden suunnitteleminen ja pitäminen. Heiltä vaaditaan ym-märrystä arvioida, mihin hiljentymistä ja hartautta tarvitaan ja millainen hartaus sopii mihinkin tilanteeseen ja juuri hänen ryhmälleen.

Hartauksia kootessa on otettu huomioon myös vastuun kasvamisen näkökulma, siten että materiaalista löytyy sopivan helppoja ja selkeitä hartauksia ensikertaa hartautta pitävälle nuorille. Siinä missä tarpojat ja samoajat harjoittelevat hartau-den pitoa omalle ryhmälleen, vaeltajien ohjelmaan kuuluu hartauden tai hiljenty-mistilaisuuden järjestäminen tapahtumassa tai leirillä, tai kokonaisen partioviikon kirkon organisoiminen. Vaeltajien käyttöön tarkoitetun hartausmateriaalin ei tar-vitse enää olla niin yksityiskohtaista, sillä partio-ohjelmassa heidän tehtävänsä painottuu nimenomaan mahdollistamiseen ja organisoimiseen, mutta heitäkin varten olisi hyvä olla jotain omaa materiaalia, esimerkiksi pohdintaa herätteleviä mielipide- ja arvokysymyksiä.

3. KESKEISET KÄSITTEET

Sanat hartaus, hengellisyys, hiljentyminen, katsomuskasvatus ja luonto kuvaavat kaikkea sitä, mitä materiaali sisältää.

Hartaudella voidaan tarkoittaa uskonnollista paneutumista mietiskelyn ja pohdiskelun yhteydessä, sekä hetkeä, jossa Jumala on läsnä. Hartaus voidaan myös luokitella tietyksi mielentilaksi, jolloin sana hartaus pohjautuu sanaan harras (Nurmi 2004, 136).

Sanaa hartaus käytetään nykyään myös erilaisista tunnustuksettomista hiljenty-mishetkistä ja illanvietoista. Sana harras edustaa tällöin sydämestä tulevaa ja vaakaata tilannetta ja tunnelmaa. Perinteisesti sana harras on myös kertonut tilan-teen arvokkuudesta, kunnioitettavuudesta, jolloin yksilön kunnioitus korostuu myös (Nurmi 2004, 135).

Hartaushetken aikana usein joku puhuu ja kertoo ennalta valitusta aiheesta, tai ohjaa jonkin toiminnallisen tavan rauhoittua ja hiljentyä. Hartaushetkeen voi si-sältyä samanlaisia vuodenajasta ja vuorokaudenajasta paljon eri teemoja ja ta-poja toimia. Välillä riittää, että hartaushetkessä kuunnellaan jokin kappale, laule-taan yhdessä, rukoillaan tai kuunnellaan jonkun kertoma tarina tai kokemus. Toi-sinaan voidaan myös lähteä liikkumaan esimerkiksi luontoon, askarrella jokin ai-heeseen liittyvä asia, tai keskittyä ajattelemaan erityisesti omaa kehoa.

Tässä työssä hartaus ymmärretään laajasti, jolloin siihen sisältyy myös ei-uskon-nollista hiljentymistä.

Toinen keskeinen käsite on **hengellisyys**, joka merkitsee usein koettua kirkolli-suutta ja/tai uskonnollisuutta (Nurmi 2004, 150). Hengellisyys saattaa ilmetä joko suoraan ihmisessä tai sitten tilanteessa tai tilassa. Hartausmateriaalissa on mu-kana kristilliseen sanomaan pohjaavia hartausideoita, joiden avulla lukija voi ko-kea ja harjoittaa hengellisyyttä.

Kolmantena keskeisenä käsitteenä työssä on **hiljentyminen**. Kun ihminen hiljentyy, käytetään sanaa hiljentyminen merkityksessään rauhoittua, keskittyä, olla äänetön. Hartaushetkissä sanaa hiljentyminen voidaan käyttää myös merkityksessään liikkeen hidastuminen, sillä silloin useimmiten pysähdytään paikalleen (Nurmi 2004, 167). Tällöin toiminta vähentyy, ja ihminen antaa itselleen ja toisilleen mahdollisuuden hartaaseen tunnelmaan ja hiljaiseen pohdintaan. Hiljentyamisen aikana voidaan toisinaan kuulla jotain ääniä, jolloin hiljentymisellä ja hiljaisuudella tarkoitetaan ihmisen omaa sisäistä hiljaisuutta, jolloin ihminen voi kokea rentoutumisen tunteen. Hiljentyä voi, vaikka on uskonnoton.

Erilaisten maailmankatsomuksen välistä yhteistyötoimintaa partiossa kuvataan käsitteellä **katsomuskasvatus**. Sillä tarkoitetaan opetusta uskonnoista ja aatteista, ilman tunnustuksellisuutta tai uskonnon harjoittamista. Se ottaa huomioon myös uskonottomuuden. Katsomuskasvatus on yleissivistävää aiheiden tarkastelua. Tarkoituksena on tarkastella kaikkia katsomuksia tasavertaisena. Katsomuskasvatuksen tavoitteena on auttaa lapsia ja nuoria ymmärtämään ja kunnioittamaan erilaisia katsomuksia. Osana katsomuskasvatusta tutustutaan myös kulttuureihin ja perinteisiin. (Sakasti Katsomuskasvatus, i.a.).

Partiotoimintaan sisältyy keskeisesti toimiminen luonnossa, joka on keskeinen toteutusympäristö hartauksille, joita olemme suunnitelleet. Tästä syystä **luonto** on myös keskeinen käsite työssä. Luonto määritellään aineelliseksi maailmaksi, joka on olemassa ihmisen toiminnasta riippumatta, mutta johon ihmisen toiminta vaikuttaa (Nurmi 2004, 498).

Partiolupaus, jonka jokainen partiolainen antaa partiouransa aikana useampaan kertaan ikäkausien vaihtuessa, kuvaa partiolaisen suhdetta Jumalaan ja ympäröivään maailmaan (Suomen Partiolaiset Arvot ja ihanteet, i.a.).

*”Lupaani parhaani mukaan rakastaa Jumalaani,
omaa maatani ja maailmaa,
toteuttaa <ikäkauden> ihanteita
ja olla avuksi toisille.”*

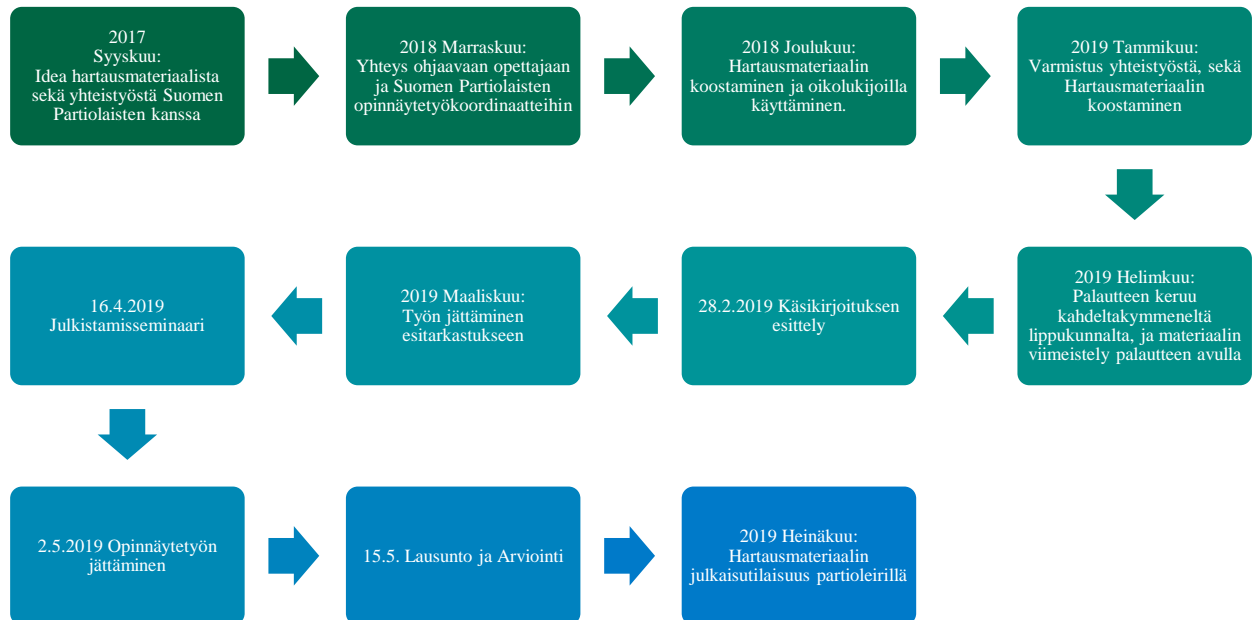
Myös partiolaisten ihanteissa kuvataan partiolaisten luontosuhdetta. Näiden ihanteiden mukaan partiolaisten tulee mm. rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä. Tämä ihanne kuuluu kaikille ikäkausille (Suomen Partiolaiset Arvot ja ihanteet, i.a.).

Luonnon vaikutus ihmiseen perustuu sen tarjoamaan mahdollisuuteen palata juurillemme. Luonnollinen uteliaisuus kutsuu pysähtymään, ja näkemään pienetkin asiat, jotka usein arjen kiireessä unohtamme. Luonnossa meille palautuu omien sisäisten tuntemusten kuuntelemisen taito. Luonnon voima kutsuukin meitä stressin keskeltä olemaan läsnä tilanteessa (Orasmaa 2018, 27). Luonnon vaikutus ihmiseen on usein rentouttava, sillä perimästä tuttu ympäristö tarjoaa rentoutumiselle ja palautumiselle olennaisen miljöö (Orasmaa 2018, 28). Hartausmateriaalissa on otettu huomioon luonnon rentouttava ja rauhoittava vaikutus.

Raamatussa puhutaan ihmisen suhteesta luontoon. Suomen ev.lut. kirkon sivuilla mainitaan, että ihminen saa luonnosta voimaa ja virkistystä. Esimerkiksi luomakunnan sunnuntaina kirkonmenoja vietetään usein ulkona luonnon helmassa. Ihmisen tulee myös kiittää luonnosta ja pyytää luonnolle ja teoilleen luonnon puolesta siunausta, viljelläkseen ja varjellakseen luontoa (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2017.)

4. PROSESSIN KUVAUS

4.1 Opinnäytetyöprosessin vaiheet

Kokosimme hartausmateriaalimme itse kirjoittamistamme hartauksista, sekä kehittelemistämme toiminnallisista ideoista. Lähteenä näihin hartausideoihin on oma kokemuksemme seurakunnan työssä sekä partiotyössä. Kaikki hartaudet ja toiminnalliset ideat on suunniteltu Suomen Partiolaisten virallisen partio-ohjelman mukaisesti.

Toteutimme palautteenkeruun esittelemällä hartausmateriaalimme yhteistyötoimiellemme ja kahdellekymmenelle sattumanvaraisesti valitulle lippukunnalle. Lippukunnilla oli kuukausi aikaa tutustua materiaaliimme ja kommentoida sitä kirjallisesti. Tämän jälkeen muokkasimme materiaalia saamamme palautteen ja toiveiden mukaisesti.

Yhdessä palautteessa toivottiin, että hartausmateriaalin hartauksiin liitettäisiin se partio-ohjelman mukainen ohjelma, joka sopisi ennen hartautta toteutettavaksi. Olemme otsikoineet hartaudet suoraan Suomen Partiolaisten virallisen partio-ohjelman mukaan. Kun materiaali tulevaisuudessa linkitetään Suomen partiolaisten internetsivuille partio-ohjelman sekaan, hartaudet löytyvät juuri oikean ohjelmatoteutuksen kohdalta. Täten emme kokeneet tarpeellisiksi liittää koko Suomen Partiolaisten virallista partio-ohjelmaa tähän hartausmateriaalipakettiin. Myös linkityksiä partioperinteeseen sekä Raamattuun toivottiin selkeämmäksi.

Palautteista kävi ilmi materiaalin todellinen tarve. Useat kommentit sisälsivät pyynnön ja/tai toiveen useammista ideoista aina yhtä partio-ohjelman aihetta kohtaan. Tämä siksi, että useita aiheita käsitellään läpi partiouran, ja syvennetään ikäkausittain. Näin tarvitaan myös useita eri hartausideoita. Meille esitettiin myös idea tehdä erilliset julkaisut hartauden pitämisen ohjeistuksesta sekä materiaaleista ja tehtävistä. Olemme olleet yhteydessä Suomen Partiolaisten taitajaan, kasvatusjaoston puheenjohtajaan, sekä kirkkohallituksen kasvatus- ja perheasioiden yksikön partiovastaavaan, ja saamme opinnäytetyöprosessimme jälkeenkin jatkaa yhteistyötämme heidän kanssaan ja heidän tuellaan.

Monessa palautteessa mainittiin, että leiri- ja retkityössä materiaalimme voisi käyttää laminoituna versiona. Jos materiaalin haluaa tulostaa ja laminoida, suosittelemme sen tulostamista värillisenä versiona sillä esimerkiksi kuvat ja ikäkausiohjeet tarvitsevat toimiakseen värityksen. Materiaalimme on usean vapaaehtoisen lukijan mielestä helppolukuista ja nopeasti sisäistettävää. Useat lippukunnat ovat olleet kiinnostuneita työstämme ja olemme saaneet paljon kannustavia viestejä, jotka osoittavat hartausmateriaalimme olevan toivottu ja odotettu.

Opinnäytetyöprosessin jälkeen hartausmateriaalimme tulee olemaan saatavilla verkkojulkaisuna Suomen Partiolaisten sivuilla, osana partio-ohjelmaa sekä erillisenä tiedostona. Näin hartausmateriaalimme on Suomen Partiolaisten ja kaikkien ihmisten saatavilla internetissä. Aluksi tuotamme itse lisäosia ja jatko-osia, mutta kaikki tuottamamme materiaali jää Suomen Partiolaisten käyttöön, päivitettäväksi ja kehitettäväksi.

4.2 Käytetyt menetelmät

Hartausmateriaalin tuottamisessa suuressa osassa olivat erilaiset osallistavat menetelmät. Yhtenä menetelmänä olemme käyttäneet yhteiskehittämistä, jonka ydinajatus on, että ammattilaiset ja asiakkaat muodostavat verkostoja, joiden kautta kehittäminen on tehokasta joustavuutta vaativissa kehitystehtävissä ja asioiden uudistamisessa. (Terveystieteiden tutkimuskeskus Yhteiskehittäminen, i.a.). Opinnäytetyömme kohdalla tämä toteutui siten, että laatiessamme hartausmateriaalia olimme tiiviisti yhteydessä materiaalin tulevan käyttäjäryhmän satunnaisesti valittuihin edustajiin. Prosessin aikana on otettu huomioon tulevien käyttäjien mielipiteet kysymällä palautetta muun muassa hartausmateriaalin sisällöstä, ulkonäöstä ja tarpeellisuudesta. Palautteen avulla muokattiin hartausmateriaalia.

Materiaaliamme ja sen sisältämiä hartauksia on prosessin aikana paitsi kommentoitu suullisesti ja kirjallisesti, myös testattu konkreettisesti. Suurin osa hartausmateriaalin hartauksista on pidetty lapsille, nuorille tai nuorille aikuisille meidän, tai muiden partiolaisten toimesta. Näin olemme saaneet palautetta sekä hartauksiemme pitäjiltä, myös hartauksiin osallistuneilta henkilöiltä.

Yhteiskehittäminen on partiossa helppoa, sillä partiossa tehdään paljon yhteistyötä, jonka kautta syntyy helposti laajojakin verkostoja. Olemme omien partioverkostojemme avulla saaneet paljon mahdollisuuksia. Verkostot käsittävät monia eri ikäkausia, joten kehittämisessä on ollut mukana monenlaisia ja eri ikisiä ihmisiä.

5. POHDINTA JA ARVIOINTI

5.1 Tuote ja sen arviointi

Tämän opinnäytetyön nimi, lepotauko – hiljentymisiä partiopolun varrella, viittaa elämän mittaiseen matkaan. Saksankielellä partiolainen on Der Pfadfinder tai Die Pfadfinderin. Suomeksi se tarkoittaa polun löytäjää. Partiolaiset liikkuvat paljon luonnossa, ja käyttävät polkuja myös konkreettisesti.

Opinnäytetyömme tuoteosa, eli hartausmateriaalipaketti, on Suomen Partiolaisten virallista partio-ohjelmaa, ryhmän ja yksilön omaa hartauselämää sekä lippukuntien ja piirien uskontokasvatusta tukeva kokonaisuus. Parhaimmillaan hartausmateriaalimme ja sen mahdolliset lisäosat ja jatko-osat, voivat tukea partiojohtajia vapaaehtoistyössään lasten, nuorten ja nuorten aikuisten parissa tehtävässä kasvatustyössä.

Hartausmateriaalia tullaan käyttämään partioryhmien kokoontumisissa, niin sanotuissa koloilloissa, sekä retkillä ja leireillä. Materiaalia voidaan käyttää myös suuremmalle joukolle tarkoitetuissa ohjelmissa, kuten suurleirien jumalanpalveluksissa tai aateohjelmalaaksoissa. Tämän lisäksi hartausmateriaalimme soveltuu käytettäväksi monipuolisesti myös seurakuntien toiminnassa. Käyttäjärühmä on laaja. Partion harrastajakunta pitää sisällään hyvin monen ikäisiä ihmisiä ja toiminnassa pyritään hyväksymään ja ymmärtämään erilaisuutta, mikä on otettu huomioon hartausmateriaalia suunnitellessa. Hartausmateriaalissa olevat ideat ovat hyviä pohjia, joita voi soveltaa ja muuttaa tarpeen mukaan. Sama hartaus ei esimerkiksi välttämättä sovellu suoraan sudenpennuille ja aikuisille, mutta pienillä muutoksilla hartauden voi muokata erilaisille ryhmille soveltuvaksi siten, että opetus ja aiheet säilyvät samana, mutta se vastaa molempien ikäkausien tarpeita.

Hartausmateriaalissa käytetään huutomerkkejä, jotka on väritetty Suomen Partiolaisten valitsemilla tunnusväreillä. (Suomen Partiolaiset Symboliikka, i.a.). Tämä mahdollistaa sen, että partiojohtajan on helppo löytää juuri etsimälleen ikäkaudelle sopivia hartausmateriaaleja. Tämän lisäksi materiaalissa on merkitty

Risti -symbolilla ne hartaudet, jotka sisältävät osittain tai kokonaan kristillistä materiaalia, kuten Raamatun tekstejä, rukouksia ja hengellisiä lauluideoita. Ne, jotka erityisesti etsivät hengellistä materiaalia tai haluavat välttää sitä, saavat selkeiden symbolien avulla tietoa hartauden sisällöstä. Hartausmateriaalimme voi auttaa monia lippukuntia jatkamaan hartaus- ja hiljentymisperinteitä. Yksilötasolla hartausmateriaalimme voi tarjota voimaannuttavia kokemuksia. Kaikki hartaudet ja toiminnalliset ideat on suunniteltu Suomen Partiolaisten virallisen partio-ohjelman mukaisesti.

Opinnäytetyömme laajemmat tulokset ja vaikutukset nähdään vasta pidemmän ajan kuluessa ja esimerkiksi tuotteemme tarkoituksenmukaisuutta on tässä vaiheessa vielä hyvin hankala arvioida. Materiaalimme on kuitenkin jo nyt herättänyt keskustelua Suomen Partiolaisten keskuudessa. Lisäksi voimme todeta, että opinnäytetyömme myötä partio-ohjelma kehittyy ja laajenee.

Muutaman vuoden päästä, kun hartausmateriaalimme on ollut käytössä jonkin aikaa, näemme paremmin, minkälaisia muutoksia ja kehitystä sen myötä saadaan aikaan esimerkiksi partiolaisten hartaus- ja hiljentymiskulttuurissa. Koko prosessin ajan olemme suhtautuneet työhömmme kriittisesti, ja pyrkineet kehittämään sitä saamamme palautteen ja oman reflektiomme mukaan mahdollisimman toimivaksi. Jatkamme kehittämistä myös tulevaisuudessa yhteistyössä yhteistyökumppanimme, Suomen Partiolaisten kanssa.

5.2 Prosessi ja yhteistyö Suomen Partiolaisten kanssa

Suomen Partiolaisille on tehty paljon opinnäytetöitä, ja heillä on koko ajan voimassa oleva ja jatkuvasti päivittyvä lista toivotuista opinnäytetöistä. Tämä opinnäytetyö on tekijöidensä oma idea, jonka Suomen Partiolaisten opinnäytetyökoordinaattorit hyväksyivät hyvillä mielin. Aiemmin Suomen Partiolaisille tehdyissä opinnäytetöissä, joiden aiheena on ollut hartausmateriaali tai joku muu vapaasti käytettäväksi tarkoitettu materiaali, on ollut ongelmana se, etteivät ne ole saaneet tarpeen vaatimaa näkyvyyttä. Ne ovat jääneet vaikeasti löydettävälle

opinnäytetyölistoille, jääneet käyttämättä, ja unohtuneet lopulta kokonaan. Tämän opinnäytetyön kohdalla näin ei pitäisi käydä. Hartausmateriaali tulee oikeasti näkyvillä olevaksi osaksi partio-ohjelmaa, ja samalla sen tueksi ja täydennykseksi.

Hartausmateriaalin tuottamisprosessiin lähtivät mukaan Suomen Partiolaisten opinnäytetyökoordinaattorit, Suomen Partiolaisten kasvatusjaoston puheenjohtaja, Suomen Partiolaisten taittaja sekä kirkkohallituksen kasvatus- ja perhetyön yksikön partiovastaava. Taustatukena ja materiaalin eteenpäin viejänä sekä viimeistelijänä toimii Suomen Partiolaiset. Opinnäytetyöprosessin päätyttyä tuottamamme materiaali jää heille vapaasti käytettäväksi, muokattavaksi ja päivitettäväksi.

Suomen Partiolaisille on tärkeää, että epäkohdista keskustellaan avoimesti, ja että niitä lähdetään korjaamaan järjestöjen sekä piirien ja lippukuntien yhteistyöllä. Tämä opinnäytetyö on hyödyksi paitsi tekijöiden omalle ammatilliselle kehitykselle, myös Suomen Partiolaisille, piirien katsomusjaostoille, lippukunnille sekä yksittäisille partiolaisille. Opinnäytetyöprosessin aikana tekijät ovat olleet mukana myös Järvi-Suomen partiopiirin hankkeessa, jonka tavoite on kehittää kaikille partiolaisille sopivaa tunnustuksetonta aateohjelmaa. Aateohjelma pitää sisällään muun muassa eettisiä ja moraalisia kysymyksiä, erilaisiin kulttuureihin tutustumista sekä partioihanteiden syvempää pohdintaa. Osa hartausmateriaalimme sisällöstä tulee olemaan pohjana tälle aateohjelmalle.

Yksi tavoitteistamme oli kehittää itseämme ammatillisesti, ja se ainakin hartauden suunnittelun ja pitämisen kohdalta on onnistunut. Kaiken kaikkiaan projektimme on edennyt nopeasti ja sujuvasti ja myös työskenteleminen yhteistyökumppanimme kanssa on ollut mutkatonta. Keräämämme palaute lippukunnilta oli monipuolista. Saimme paljon sekä positiivista palautetta, että myös hyödyllisiä kehitysehdotuksia. Palautteen keräämisen olisi voinut tehdä helpommin ja ennen kaikkea vastaajaystävällisemmin. Toteutimme sen nimittäin raskaana sähköpostikeskusteluna, vaikka nettikysely olisi ollut vastaajille helpompi ja nopeampi. Suomen Partiolaisten kautta lähetetyn kyselyn vastausprosentti ja otanta olisi voinut olla myös laajempi.

Projektimme on toteutunut ja edennyt koko ajan suunnitelmien mukaisesti. Yllätyksenä tuli Suomen partiolaisten esittämä idea työmme julkaisusta: sekä materiaalina että linkitettyinä osaksi olemassa olevaa partio-ohjelmaa! Hartausmateriaali julkaistaan Suomen Partiolaisten toimesta, heidän taittokriteeriensä mukaisena. Tämän lisäksi hartausmateriaalimme tullaan myös julkaisemaan Järvi-Suomen partiopiirin piirileiri Ryske'19:lla seppojen, eli seurakunnan partiotyöntekijöiden pop-up -pisteellä erityisessä julkistamistilaisuudessa (Järvi-Suomen partiopiiri Ryske).

5.3 Oma ammatillinen kasvu prosessin aikana

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme molemmat saaneet kasvaa ja kehittyä ammatillisesti. Erityisesti koemme kehittyneemme kehitysyhteistyön organisoinnissa, viestinnässä ja tiedonhankinnassa. Tiedonhankintaa olemme tehneet määrittäksämme partiosanastoa, kerryttääksemme teoriatietoamme käsittelemistämme aiheista sekä vahvistaaksemme omaa tietämystämme tämän hetkestä katsomuskasvatuksesta. Haastoimme itseämme käyttämällä myös englanninkielisiä lähteitä suomenkielisten lähteiden täydennykseksi.

Partiomaailma sekä hartauselämä ovat meille jo ennestään tuttuja, mutta tämän opinnäytetyöprosessin aikana olemme päässeet tekemään aiemmasta poikkeavaa yhteistyötä Suomen Partiolaisten kanssa, ja näin näkemään uusia puolia partio-harrastuksesta. Partio on turvallinen ympäristö opetella elämän tärkeitä taitoja ja tämän prosessin yhteydessä olemme saaneet oppia muun muassa virallisempaa viestintää yhteistyötahomme kanssa asioimisen sekä palautteenkeruun yhteydessä. Lisäksi opimme prosessin aikana aikataulutusta. Jaoin prosessin ensin pienempiin välitavoitteisiin ja laadimme koko prosessin ajan jokaiselle viikolle lukujärjestyksen, jota noudattamalla pysyimme hyvin aikataulussa.

Olemme molemmat luovia ja innovatiivisia persoonia ja hartauksien suunnittelu ja kehittäminen oli meille mielekästä. Koemme kuitenkin kehittyneemme myös tässä asiassa. Pyrimme ajattelemaan kriittisesti ja arvioimaan myös omia

ideoitamme mahdollisimman objektiivisesti. Olemme pyrkineet parhaamme mukaan ottamaan huomioon asiakasryhmämme, ja muut, jotka lukevat ja hyödyntävät hartausmateriaaliamme tulevaisuudessa. Olemme kiinnittäneet erityisesti huomiota tekstimme selkeyteen ja ymmärrettävyyteen. Kun muotoilimme lauseita ja ohjeita, yritimme pohtia yhdessä miten eri ihmiset lukevat ja tulkitsevat niitä. Näin saimme itsekin kyseenalaistettua omia ideoitamme, ja muokattua ne mahdollisimman monipuolisiksi, helposti ymmärrettäviksi ja sellaisiksi, että niitä on helppo myös muokata ja soveltaa ilman suurta vaivaa. Ymmärrämme, että hartausmateriaalipakettimme käyttäjäkunta on erittäin laaja, joten joukkoon mahtuu kaikenlaisista taustoista olevia ihmisiä sekä ihmisiä, jotka ajattelevat todella eri lailla kuin me.

Olemme pohtineet myös opinnäytetyömme eettisyyttä. Talentia ry:n julkaisemissa sosiaalialan ammattilaisen eettisissä ohjeissa käsitellään eettistä harkintaa. Eettinen harkinta saattaa liittyä esimerkiksi tilanteeseen, jossa asiakkaiden tai asiakasryhmien edut ovat ristiriitaisia. (Talentia sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet, i.a.). Opinnäytetyömme ja hartausmateriaalimme kohdalla asiakasryhmämme on niin laaja ja hajanainen, että tällaisia ristiriitoja ilmenee väistämättä. Olemmekin päätyneet tuottamaan mahdollisimman monipuolisen materiaalin, joka tarjoaa vähän jotain jokaiselle, eikä jätä ketään täysin ulkopuolelle. Materiaalimme hartaudet ja hiljentyminen ideat ovat helposti muokattavissa ja sovellettavissa kohderyhmän ja tilanteen mukaan.

Opinnäytetyöprosessin aikana opimme ajattelemaan, kehittelemään ja toteuttamaan itse ja oma-aloitteisesti, mutta myös tekemään tätä kaikkea yhdessä. Meidän tekijöiden kesken yhteistyö onnistui sujuvasti ja välillämme vallitsi hyvä yhteishenki prosessin alusta loppuun saakka. Olemme koko projektin ajan oppineet toisiltamme, innostaneet, kannustaneet sekä inspiroineet toisiamme. Saimme tehdä yhdessä hienon työn, jossa molempien osaaminen pääsi esille.

6. LÄHTEET

Baden-Powell, R. (1908). Scouting for boys

Berg, B.W. (2018). Duty to God - Scouts as institutional religious socialization agents. Unpublished conference paper based on final thesis.

Brodeur, C. (2017). Survey on spiritual development in Scouting Analysis Report to the Duty to God Task Force.

Järvi-Suomen partiopiiri. Ryske'19 -piirileiri. Saatavilla 7.3.2019.
<https://ryske19.fi/>.

Koenig, H.G., McCullough M.E. ja Larson, D.B. (2001). Handbook of Religion and Health. Oxford University Press, New York

Niemelä, K. (2007). Rippikoulusta aikuisuuteen. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Nurmi, T. (2004). Nykysuomen keskeinen sanasto. Big Sur Oy ja Gummerus Kustannus Oy. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Paavilainen, M. (2010). Aina valmiina: Partioliike Suomessa 1910-2010 Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Yhteiskehittäminen. Saatavilla 28.4.2019.
<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/yhteiskehittaminen>

Tirri, K. Muhonen, M. (2008). Mitä on kristillinen kasvatus? Kirjassa Jouko Porkka (toim.) kirjassa *Johdatus kristilliseen kasvatukseen*. Lasten Keskus, Helsinki.

Sakasti. vasu2017. Katsomuskasvatus. Varhaiskasvatus. Saatavilla 25.4.2019.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content376618>.

Suomen Partiolaiset. Arvot ja ihanteet. Saatavilla 8.2.2019.
<https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/arvot-ja-ihanteet/>.

Suomen partiolaiset. Ikäkaudet. Saatavilla 28.4.2019. <https://www.partio.fi/lippu-kunnille/partio-ohjelma/partiokasvatus/>.

Suomen partiolaiset. Lupaus. Saatavilla 15.3.2019.
<https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/lupaus/>.

Suomen Partiolaiset. Kasvatustavoitteet. Saatavilla 15.3.2019.
<https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/kasvatustavoitteet/>.

Suomen Partiolaiset. Partio-liike Suomessa. Saatavilla 8.2.2019.
<https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/historia/>.

Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma, partiokasvatus. Saatavilla 7.3.2019.
<https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/kasvatustavoitteet/>

Talentia ry. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Saatavilla 7.3.2019.
<http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>

Yhteistyösopimus. Suomen Partiolaiset - Finland Scouter ry ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon välinen yhteistyösopimus. (2008) Saatavilla 7.3.2019.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/1B66922B8C825089C22576FE0030237B/\\$FILE/SPn_ja_evlut_kirkon_sopimus.PDF](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/1B66922B8C825089C22576FE0030237B/$FILE/SPn_ja_evlut_kirkon_sopimus.PDF)

7. LIITTEET

Hartausmateriaalipaketti

Lepotauko - Hiljentymistä partiopolun varrella, hartausmateriaali partiolaisille.

Lepotauko – Hiljentymisiä partiopolun varrella

Sara-Pauliina Aho ja Anni Suutari

Alkusanat

Monet aloittavat koloillan leikillä tai jonkinlaisella läsnäolomerkinillä. Mutta miten koloillan voi päättää? Sisaruspiiri on ympäri maailman tunnettu partioperinne. Sisaruspiirissä pidetään käsistä kiinni, käsien ollen ristissä vieruskavereiden kanssa. Sisaruspiirissä usein lauletaan tai luetaan joku loru. Ehkä maailmalla tunnetuin ja perinteisin sisaruspiirin laulu on "Tää ystävyys ei raukene." Suomessa usein sanotaan myös "Hyvää yötä Jeesus myötä, kiitos tästä päivästä, se oli kiva! JSS-Jeesus Sinua Siunatkoon!" Tästäkin on tietysti lukuisia eri versioita.

Osalla lippukunnista on myös muita perinteitä, joita toteutetaan ennen sisaruspiiriä. Tällaisia ovat esimerkiksi kirjan lukeminen, leikki, päiväkirjan kirjoitus/lukeminen, yhteinen hartaushetki, partiolaulujen laulaminen, tulevista tapahtumista informointi ja merkkien jako. Ryhmän johtajien päätettäväksi jää yleensä, onko illan päätteeksi parempi leikkiä jotakin leikkiä, vai kenties rauhoittua kuuntelemaan ja/tai pohtimaan yhdessä jotakin.

Tässä materiaalissa on kootusti erilaisia ideoita koloillan päätökseen. Ideat soveltuvat myös retkien ja leirien iltoihin. Osa materiaaleista sisältää kristillistä sisältöä, ja se on merkitty erikseen ennen tekstiä olevalla ristillä. Merkin avulla materiaaleja on helppo soveltaa myös ryhmille, joissa on jäseniä eri uskonnollisista ja kulttuurisista taustoista. Kirkollista sisältöä voi hyödyntää helpoiten esimerkiksi jo rippikoulun käyneiden samoajien kanssa.

Kaikkia tässä materiaalissa olevia ideoita on helppo muokata, ja niistä on helppo käyttää vain osia. Ennen kuin pidät hartauden tai ohjaat sen, muistathan lukea sen läpi, sovittaa sanat juuri sinun suuhusi, ja seistä lopulta sanojesi takana!

Hyviä hartaushetkiä!

Suurella sydämellä ja partiovasemmalla, SaPa ja AnniBaali

Sisällysluettelo

<u>Partio-ohjelmaan perustuvat hartausideat</u>	32
<u>Partiolupaus</u>	32
<u>Ikäkausikohtaiset ihanteet</u>	33
<u>Partioheraldiikkaa</u>	34
<u>Partiolaisten esikuvat</u>	35
<u>Minä itse</u>	37
<u>Isona pienemmälle</u>	38
<u>Erilaisuus ja ennakkoluulot</u>	38
<u>Toiset kulttuurit</u>	43
<u>Luonto/ympäristö ja sen suojele</u>	44
<u>Minä ryhmän jäsenenä/ me ihmiset</u>	48
<u>Vaellus</u>	51
<u>Hiljennyn</u>	51
<u>Päiväkirja</u>	52
<u>Ihmissuhteeni</u>	53
<u>Aikuisuuteen</u>	54
<u>Vaikeat elämäntilanteet, suru ja murhe</u>	55
<u>Uskonnot ja maailmankatsomukset</u>	59
<u>Vapaaehtoistyö ja hyvän tekeminen</u>	62
<u>Rahan- ja ajankäyttö</u>	63
<u>Turvallisuus</u>	65
<u>Toiminnallisia hartausideoita retkille ja leireille</u>	67

<u>Rukouksen osia</u>	69
<u>Lauluideoita hartauksiin ja/ tai koloillan päätteeksi</u>	71
<u>Partiolauluja</u>	72
<u>Hengellisiä lauluja</u>	72

!!!! -merkit kertovat, mille ikäkaudelle materiaalit ja ideat sopivat.

Huutomerkkien värit noudattavat Suomen Partiolaisten ikäkausien tunnusvärejä. Sudenpennut ovat 7-9-vuotiaita tunnusvärinään keltainen, seikkailijat ovat 10-12-vuotiaita tunnusvärinään oranssi, tarpojat ovat 12-15-vuotiaita tunnusvärinään violetti. samoajat ovat 15-17-vuotiaita tunnusvärinään vihreä, vaeltajat ovat 18-22-vuotiaita tunnusvärinään ruskea ja aikuiset ovat 22+ tunnusvärinään sininen. Jokaisen hartauden nimen perässä on kaikkien niiden ikäkausien tunnusvärin mukainen huutomerkki, jolle juuri kyseinen hartaus on arvioitu soveltuvaksi. Jokainen hartaudenpitäjä voi itse arvioida, millainen hartaus kohderyhmälle sopii. Tässä materiaalissa olevia hartauksia myös saa ja kannattaakin muokata ja soveltaa itselleen parhaaksi näkemällään tavalla.

Alleviivaus kertoo, mitkä laulut sopivat hartauteen.

Kristillistä sanomaa osittain tai kokonaan sisältävät hartaudet erotat ristinmerkistä. Näin kenenkään ei ole pakko käsitellä kristinuskon aiheita haluamattaan ja yllättäen. Merkin tarkoitus on myös auttaa huomaamaan kristillistä sanomaa sisältävät hartaudet helposti materiaalia selaamalla.

Partio-ohjelmaan perustuvat hartausideat

Tästä osiosta löydät partio-ohjelman aiheita tukevia iltahartausideoita.

Partiolupaus

Partiolupaus ympäri maailmaa 🇫🇮🇸🇩🇰🇸🇪🇳🇴🇸🇦

(Tarvikkeet: Älylaite nettiyhteydellä, paperia, kyniä)

Partiolupaus on tärkeä harjoitella useaan otteeseen partiouran varrella. Se annetaan yleensä ikäkaudesta toiseen siirryttäessä, lippukunnan erityisessä lupausenantotilaisuudessa tai partiomessussa.

Ryhmän tehtävänä onkin opetella partiolupaus eri maiden kielillä ja eri maiden versioina. Tämä on helppo toteuttaa niin, että jokainen saa vuorollaan päättää maan, jonka partiolupauksen johtaja etsii älylaitteellaan. Maat on myös voitu kysyä etukäteen kokouksen alussa, tai edellisessä kokouksessa. Näin lupauksia päästään suoraan toistamaan ääneen ja vertailemaan niitä. Monia voi myös helpottaa, jos eri maan kielillä olevat lupaukset saa nähdä kirjoitettuna paperille. Jos johtaja haluaa, hän voi toteuttaa tämän hartauden myös siten, että kirjoittaa eri maiden lupauksia paperille, ja antaa hartauden aikana ryhmäläisten arvata niitä

Partiolupaus

”Lupaani parhaani mukaan
rakastaa Jumalani, omaa maatani ja maailmaa,
toteuttaa <ikäkauden> ihanteita
ja olla avuksi toisille.”

Ikäkausikohtaiset ihanteet

Ihannevalokuvat !!!!!

(tarvikkeet: Kamera/Kännykkäkamera [ja tulostusmahdollisuus])

Ryhmä suunnittelee valokuvan jokaisesta ikäkauttaan koskevasta partioihanteesta. Kun ryhmä siirtyy seuraavaan ikäkauteen, tämä tehtävä voidaan aina tervetuloa-osiossa toistaa ottaen kuvat uusista ihanteista. Näin ryhmä saa kerättyä perinteisiä valokuvia muistoksi ryhmänsä eri ikäkausilta!

Valokuva voi olla vapaamuotoinen, mutta pääasia on, että ryhmän ulkopuolinen partiolainen tunnistaa ihanteen valokuvasta. Kaikkien ryhmäläisten ei tarvitse olla jokaisessa valokuvassa, tärkeintä, että kaikki osallistuvat suunnitteluun.

Kunnioittaa toista ihmistä !!!!!

Rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä !!!!!

Olla luotettava !!!!!

Rakentaa ystävyyttä yli rajojen !!!!! Tuntea vastuunsa ja tarttua toimeen !!!!!

Kehittää itseään ihmisenä !!!

Etsiä elämän totuutta !!

Ihannepalapeli !!!!!

(paperia ja laminointikone + laminointitaskuja, ja pussit palapelinpaloille)

Ryhmä saa pussin, jonka sisältä löytyy kaikki ryhmän ikäkauteen kuuluvat ihanteet kuvina ja teksteinä. (Tässä voi hyödyntää esimerkiksi aiemmassa ihannevalokuvaus-hartaudessa otettuja valokuvia) Tarkoitus on koota ensin ihanteita kuvaavat tekstit ja kuvat ja sen jälkeen yhdistää tekstit ja kuvat keskenään, sekä pohtia mihin ikäkauden ihanteeseen mikäkin kuva ja teksti liittyy.

Partioheraldiikkaa

Perinteisiä partiolauluja !!!!!

Jokaisen kokouksen päätteeksi voidaan laulaa jokin laulu, virsi tai veisu. Näin perinteiset laulut muistuvat retkillä ja leireillä paremmin mieleen, ja perinne säilyy!

Partiotaitokilpailut !!!!!

Mietitään yhdessä, mikä on jokaisen vahvuus kisavarti-
ossa. Oletko erityisen hyvä partio- ja erätaidoissa? Onko sinulla hyvä keskittymiskyky rastikäskyjen lukemista varten? Mietitään yhdessä, mitä taitoja kisoissa tarvitaan. Jokainen saa vuorollaan sanoa, mitä tykkää eniten tehdä, ja missä on omasta mielestään hyvä. Sit-
ten muutkin saavat sanoa, missä kukakin on hyvä. (Tässä kohtaa johtaja voi autella toisia sanomaan positiivisia asioita.)

Lopuksi voidaan sopia, mitä kukakin saa vastuulleen kisoissa. Esimerkiksi kuka lukee tehtävänannot ja kuka jakaa roolit, jotta niistä ei tarvitse kinastella enää kisoissa paikan päällä.

(c) Aho & Suutari

Partiolaisten esikuvat

Pyhä Yrjö !!!!!

Partiolaisten suojeluspyhimys Pyhä Yrjö toimi hyvänä esimerkkinä meille kaikille. (Kerrataksa tässä vaiheessa Pyhän Yrjön tarina, jos se on päässyt unohtumaan.) Jokainen saa hetken miettiä oman elämänsä sankareita. Sankari voi olla esimerkiksi oma äiti, paras kaveri tai elokuvan hahmo. Jokainen saa kertoa, millainen haluaisi olla. Kenenkään sankaritarinalle ei saa nauraa, vaikka joku valitsisikin esimerkiksi fiktiivisen hahmon sankarikseen. Fiktiivisestä hahmosta voi ottaa hyvää esimerkkiä. Keskustellaan yhdessä, millaisia tapoja kukin haluaisi ottaa käyttöönsä sankareiltaan.

Kierroksen jälkeen voidaan vielä käydä läpi, onko joku tehnyt joskus jonkin sankariteon.

Sankaritarina -hartaus !!!!!

Ihan pienestä asti me mietimme, mitä meistä tulee isona. Ja sitten kun olemme isoja, me emme välttämättä tiedetäkään, mitä me haluamme olla, ja mitä me haluamme elämältä. On vaikea sanoa, mikä on se juttu, just se minun oma juttuni. Varsinkin kun on niin paljon mistä valita. Kun on paljon kaikkea, meillä on myös mahdollisuus unelmoida. Ja kun unelmoi, helposti tavoittelee liikaa, eikä ole tyytyväinen ihan vähään. Minusta tuntuu, että vanhemmat ihmiset pitää meitä nykynuoria vähän saamattomina. Olen kuullut, että meitä sanotaan esimerkiksi pullamössö-sukupolveksi. Vanhemmat ihmiset, eläkkeellä olevat, saattavat verrata meitä omaan nuoruuteensa, ja esimerkiksi sotaveteraaneihin. Heillä ei ollut mistä valita. He ovat olleet aikanaan nuoria, ja heitä pidetään oikeutetusti sankareina tekojensa myötä, vaikka he eivät ole voineet valita mitä tekivät. Sotaveteraaneihin verrattuna, ikäihmiset eivät ehkä osaa nähdä meissä nykynuorissa sankareita, tai meidän toiminnassamme sankaritekoja. Mutta minä olen sitä mieltä, että tänäänkin on sankareita, ja sankaritekoja! Kyllä mekin tarvitsemme sankareita! Nykyään sankareista puhutaan arjensankareina. Tämä tarkoittaa sellaisia tekoja, mitkä helpottavat jonkun toisen taakkaa.

Arjen sankareita voivat olla toiset ammattinsa kautta, esimerkiksi lääkärit tai palomiehet. Myös kuka tahansa meistä vapaa-ajallaan, ihan omana itsenään. Tarkoitin tällä, että ihan jokainen meistä on sankari! Me nykyajan sankarit toimimme sellaisina sotateureina, joita nykyään tarvitaan. Ei tarvitse tarttua aseisiin; Taistelemme eri lailla kuin sotaveteraanit aikoinaan. Me voimme auttaa toisiamme esimerkiksi teknologian tuomien ongelmien kanssa, voimme avata toiselle oven tai päästää toisen istumaan bussissa, voimme nostaa kaatuneen, lahjoittaa rahaa hyväntekeväisyyteen tai auttaa kauppakassien kannossa.

Voimme toinen toisiamme kannustamalla saada paljon hyvää aikaan. Me partiolaiset olemme kautta aikain tunnettuja hyvän tekijöitä. Otetaankin seuraavan viikon tehtäväksi tehdä jokin hyvä teko. Ensi viikolla aloitetaan kierroksella, minkä hyvän teon kukakin on tehnyt.

Välineitä tähän sankaruuteen saamme esimerkiksi Jumalalta.

Jumalallakin on unelmia: Sellaisia unelmia, jotka ovat meitä ihmisiä ja maailmaa varten. Ja siksi Jumala auttaa meitä olemaan sankareita toisillemme ja koko maailmalle. Nyt on meidän aika ajatella yhteistä tulevaisuutta.

Jumala luottaa siihen, että Hänen avullaan me teemme kaikkemme hyvyden ja rakkauden eteen, ja jos tarvitsee, nousemme vastarintaan muuttaaksemme maailmaa ja toteuttaaksemme unelmaa. Uskokaa!

Jumala luottaa meihin, sillä Hän tietää, että vielä täällä on meitä.

Kuunnellaan KLS:n Vielä täällä on meitä.

Rukoillaan: Rakas Taivaan Isä, kiitos että autat meitä tekemään kaikkemme unelmiesi eteen! Annathan meidän toteuttaa myös omia unelmiamme ja toimimaan sankareina nykyaikana. Rohkaise uskomme, jotta jaksamme taistella, ja saamme laulaa. Rohkaise seisomaan sanojesi takana, niin, että emme väisty. Amen.

Minä itse

Fiilikset väreillä

(tarvikkeet: paljon erivärisiä helmiä/kuulia/lasihelmiä, joita voi kerätä eteensä, tai vaihtoehtoisesti erivärisiä kyniä ja paperia)

Mietitään miltä meistä tuntuu juuri nyt, mikä väri kuvaa meidän mielipidettämme tai tunnetta asiaa kohtaan juuri nyt. Esitän kysymyksiä, ja saat itse valita, mikä väri kuvaa sinun mielestä sinun tunnetta siihen kysymykseen liittyen. Esimerkiksi voisoin kysyä, että mikä väri kuvaa tätä partiopäivää? Sitten saat valita sinun mielestäsi tätä partiopäivää kuvaavan värin. Ota se väri sinun eteesi. Ei tarvitse sanoa mitään ääneen. Eikä mihinkään ole oikeata tai väärää vastausta!

- Mikä väri kuvaa sinun mielestäsi parhaiten talvea/kevättä/kesää/syksyä?
- Mieti jotain asiaa, mikä tekee sinut just nyt iloiseksi, ja valitse sitä vastaava väri.
- Entä mikä sinua ärsyttää tai tekee sinut surulliseksi, ja valitse sitä asiaa kuvaava väri.
- Mikä tai kuka lohduttaa sinua, jos sinulla on paha mieli?
- Minkä värinen olisi sinun lempi (jatka jollakin asialla tai esineellä, mitä tänään on käsitelty, esimerkiksi laastari, solmunaru, Trangia, kompassi, karttalaukku jne.)

 - *Minkä värinen Jumala olisi?*

Niin kuin huomaatte, jokaisella on montaa eri väriä. Eri asiat tuntuvat ja näyttävät erilaisilta. Kenenkään meidän elämä ei ole pelkkää mustaa tai valkoista, jokaisen jokaiseen päivään mahtuu monta eri tunnetta ja monta eri väriä!

Isona pienemmälle

Minustako roolimalli? !!!!!

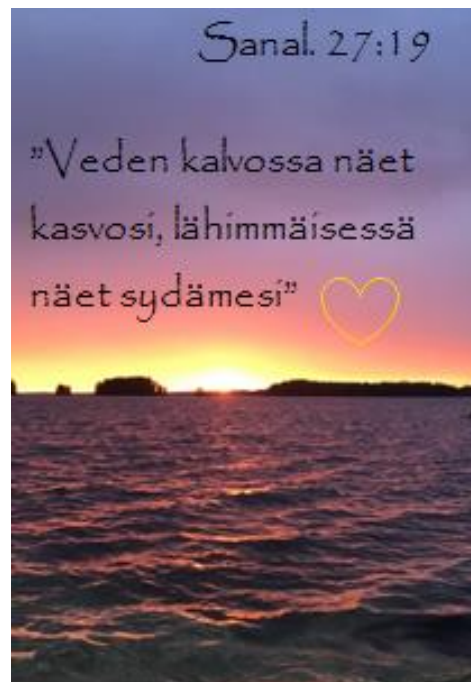
Moni on varmaan huomannut, että sudenpennut ja seikkailijat kiintyvät helposti itseään vanhempaan partiokaveriin/johtajaan. He voivat pitää sinua kokeneempana ja mielenkiintoisena hahmona, ja välillenne saattaa syntyä jopa fanisuhde.

Onkin tärkeää pohtia, kuinka kiinni itseensä haluaa päästää nuorempia ja miten itse käyttäytyy heitä kohtaan. Täytyy myös huomioida se, että joku nuorempi saattaa katsoa sinua ja toimintaasi ihailien ja ihmetellen, ja ottaa mallia käytöksestäsi ilman minkäänlaista kritiikkiä. Myös sosiaalisen median maailmassa kannattaa miettiä antaako itseään paljonkin nuorempien seurata omia käyttäjätilejään, ja sen jälkeen pohtia minkälaista sisältöä haluaa jakaa kenenkin nähtäväksi.

Erilaisuus ja ennakkoluulot

Millaisia ennakkoluuloja sinua kohtaan on esitetty, entä millaisia ennakkoluuloja sinulla on.

Mistä ennakkoluuloista haluaisit eroon?

(c) Aho ja Suutari

Lintupuu -hartaus !!!!!

(Tarvikkeet:

Ensimmäinen ilta: Maitopurkkeja, ilmastointiteippiä, narua maalia ja sakset

Toinen ilta: Helmimassaa eri väreissä)

Ensimmäisenä iltana: Askarrellaan jokaiselle oma linnunpönttö. Maitopurkeista avataan yläosat, ja ne teipataan teipillä kiinni katoksi; Samalla teipataan väliin kiinni ripustus lenkki narusta. Jollekin maitopurkin sivuista leikataan kolo linnulle. Sitten jokainen saa maalata linnunpönttönsä sellaiseksi kuin haluaa. Linnunpöntöt käydään ripustamassa johonkin leiri-paikan läheisyydessä olevaan puuhun.

Toisena iltana: Jokainen osallistuja saa tehdä linnun esimerkiksi helmimassasta. Työkentelyn jälkeen tutkitaan yhdessä lintuja, ”harrastetaan lintubongausta”. Voidaan huomata, että jokainen lintu on erilainen kuin muut linnut. Lopuksi viedään linnut omiin pönttöihinsä, jossa ne saavat asua loppuleirin.

Kolmantena iltana: Käydään katsomassa lintuja ja toivotetaan linnuille hyvää yötä.

Samalla voidaan vielä keskustella siitä, kuinka kaikki linnut asettuvat sovussa nukkumaan omaan pönttöönsä samassa puussa, vaikka ne ovatkin kaikki erilaisia. Ihan niin kuin me partiolaisetkin pystymme hyväksymään toisemme siskoiksi ja veljeksi, ja nukkumaan samassa teltassa!

(c) Aho ja Suutari

✝ Villasukka hartaus/erilaisuus ja tärkeys !!!!!

(tarvikkeet: jokaiselle oma tyhjä paperista leikattu sydän ja kynä)

Kerron teille nyt tarinan eräästä mummusta. Kerran aamulla aikaisin eräs mummu katsoi pakkasmittariin. Se näytti edelleen yli 20 astetta pakkasta. Kovat pakkaset olivat jatkuneet jo pitkään. Mummun on pakkaspäivien aikana neulonut valtavan määrän villasukkia. Punaisia, sinisiä, vihreitä, raidallisia, ruudullisia, yksivärisiä, pitkävartisia, paksupohjaisia, pieniä ja suuria. Mummun tekemissä villasukissa ei ollut virheitä. Hän kutoo sukkaa vuosikymmenien kokemuksella, ja kädenjälki on ihan tasaista. Jokaisen villasukkaparin molemmat sukat ovat ihan samanlaiset, kun katsoo päältäpäin. Eron sukkien välillä voi nähdä vain kurkistamalla sukkiin sisään. Sinne mummu on päätellyt langat, ja kaikki sukat on päätelty vähän eri tavalla. Kahden viikon pakkasjakson päätyttyä mummu toteaa tehneensä valtavan määrän villasukkia. Hän katsoo luomuksiaan ihastellen. Miten kauniita ja lämpimiä sukkaa hän onkaan tehnyt. Jokainen sukka näyttää juuri siltä, miltä hän halusikin niiden näyttävän. Jokaiseen hän on käyttänyt aikaa ja vaivaa sekä taitoa. Jos joku kysyisi mummulta, mikä sukista on paras, hän ei osaisi vastata. Jokainen on erilainen, mutta jokainen on täydellinen. Mummun silmissä jokainen itsetehty sukka on aivan yhtä tärkeä ja rakas. Ja yksikään sukkapari ei mene hukkaan, sillä mummulla on paljon lapsia ja lapsenlapsia, jotka tarvitsevat talveksi villasukkia.

Semmoinen tarina villasukista ja mummusta. Villasukkia voisi käyttää vertauskuvana meihin ihmisiin. Olemme kaikki erilaisia, eri värisiä, eri kokoisia, eri näköisiä. Mutta silti kaikkia meitä tarvitaan. Kaikki tarvitsevat kaveriksi toisen, erilaisen ihmisen, jotta kaikilla olisi yhdessä hyvä olla ja lämmin.

Itselleni tästä sukkaa luovasta mummusta tulee mieleen toinenkin Luoja, joka on luonut luomuksistaan erilaisia ja täydellisiä. Jumala on luonut meidät ihmiset, minut ja sinut, aivan äärettömällä rakkaudella. Niin kuin kertomani tarinan mummu rakasti jokaista luomaansa villasukkaa ja sen saajaa, niin myös Taivaan Isä rakastaa jokaista luomaansa ihmistä, Jumalan silmissä täydellistä ja ainutlaatuista luomusta!

(Jatkuu...)

Jokaiselle on oma sydän ja kynä. Kirjoita siihen sydämeen oma nimesi. Sen jälkeen laitetaan sydämet kiertämään, ja jokainen kirjoittaa jokaiselle jonkun kivan asian. / Mietitään yhdessä, mikä tekee minusta tässä ryhmässä erilaisen: Jokaisen sydämeen kirjoitetaan asia, mikä yhdessä todetaan, että tekee juuri siitä henkilöstä erilaisen ja spesiaalini.

† Rukoillaan: Rakas Taivaan Isä, kiitos että saamme olla tällä porukalla koolla, ja yhdessä nähdä toinen toisissamme jotain erityistä ja tärkeää. Auta meitä huomioimaan toinen toisemme tässä ryhmässä, niin että meillä kaikilla olisi hyvä olla omana itsenämme, yksin ja yhdessä. Aamen.

(c) Aho ja Suutari

Vähemmistöt

(Tarvikkeet: Älylaite nettiyhteydellä: Esimerkiksi Setan nettisivuilla on hyvin tietoa seksuaalivähemmistöistä, ja Setalta saa myös lisämateriaaleja keskustelun tueksi. Maahanmuuttoviraston sivuilta taas saa tietoa maahanmuuttajista, ja Suomen Saamelaisilta saa tietoa heidän kulttuuristaan.)

Varmista ryhmäläisiltäsi, että he tietävät, mitä vähemmistöön kuuluminen Suomessa tarkoittaa. Jos olette perehtyneet koloillassa yhteen vähemmistöryhmään, voisitte nyt keskittyä miettimään, mitä muita vähemmistöryhmiä on. On tärkeää, että kaikki puhuvat oikeilla termeillä. Siksi täytyy perehtyä materiaaleihin, joita löytyy esimerkiksi internetistä.

Aloitetaan hartaus pohtimalla partiolaisia. Oletko tutustunut partiossa johonkin ihmiseen, joka mielestäsi kuuluu johonkin vähemmistöön? Muistakaa, että erilaisuus on rikkaus! Partiossa toimii kaksi hyvää esimerkkiä vähemmistöryhmistä: Sisupartiolaiset ja pinkkipartiolaiset. Sisupartiolaiset ovat partiolaisia, joilla on erityistarpeita, kuten liikuntarajoitteita tai näkövammaisuus. Pinkkipartiolaiset taas ovat seksuaali- sukupuolivähemmistöön kuuluvia partiolaisia, kuten homoja, lesboja tai muunsukupuolisia.

Keskustelua voisi jatkaa positiivissävytteisesti partion ulkopuolelle, jos ryhmäläisiä kiinnostaa. Loppuun voisi muistuttaa syrjinnästä vapaasta alueesta. Näytä kuvaa sinisestä kyltistä, jossa lukee keskellä syrjinnästä vapaa alue. Kysy onko kukaan nähnyt sellaista missään? Mitä se tarkoittaa. Kerro, että partio on kaikkialla maailmassa sellainen harrastus, jossa ketään ei syrjitä tai kiusata. Partiolainen on aina sisko ja/tai veli ja/tai sisarus toiselle partiolaiselle!

Toiset kulttuurit

Autonrenkaalla maailman ympäri !!!!!!

(autonrenkaita, köyttä, tyhjiä maitopurkkeja, paperilappuja)

Ryhmän jäsenet lähtevät mielikuvitusmatkalle tutustumaan partiolaisiin eri puolella maailmaa, tehden yhteistyötä, jotta pääsevät matkustamaan autonrenkaalla paikasta toiseen. Vartion jäsenet ottavat kiinni köysistä, jotka ovat sidottuina autonrenkaaseen. Vartion tehtävänä on kuljettaa autonrengasta merkattua reittiä pitkienkin. Autonrengas nostetaan ilmaan, ja lasketaan alas jokaisen matkan varrella vastaan tulevan maitopurkin ympärille. Kun rengas on laskeutunut maahan, vartion jäsenet saavat lukea maitopurkissa olevan tekstin, joka kertoo jostakin partiotavasta jossakin maassa. (Näiden etsimiseen kannattaa varata reilusti aikaa etukäteen) Sitten vartion jäsenet ottavat taas kiinni köysistä, ja jatkavat matkaa kuljettaen renkaan seuraavan maitopurkin luo oppien samalla lisää.

Maailmankarttatikanheitto !!!!!!

(Tarvikkeet: Maailmankarttoja + heittotausta ja tikkoja)

Ryhmän jäsenet saavat selvittää tikkaa heittämällä, mihin päin maailmaa he muuttavat seuraavaksi. Tikka määrää mihin maanosaan ryhmän jäsen matkustaa. Sen jälkeen kukin saa valita oman kiinnostuksensa mukaan, mihin maahan hän siellä maanosassa muuttaa. Lopuksi ryhmänjohtaja näyttää kuvan kyseisestä maasta, omasta älylaitteestaan tai tarpoja/samoaja/vaeltaja/aikuinen voi määritellä matkakohteensa suoraan tikkaa heittämällä, ja sitten voi itse ottaa selvää, mitä kaikkea matkakohteesta löytyykään! (Tämä tehtävä voi vaikka määritellä tulevien kokousten nojatuolimatkakohteet).

Luonto/ympäristö ja sen suojelu

† Jumala on luonut maailman kauniiksi ja täydelliseksi.

Luonnossa on paljon pyhyyttä.

Mikään ihmisen rakentama ei voi olla niin täydellistä ja hyvää.

Jumala on antanut meille oikeuden käyttää sitä, mutta myös velvollisuuden pitää siitä huolta!

© Aho & Suutari

Partiolaisen toinen koti 🚩🚩🚩🚩

(Tarvikkeet; Kyniä ja paperia)

Keskustellaan, missä asuisit, jos sinulla ei olisi rakennettua kotia, sisävesiä tai sähköä. Varsinkin lasten kanssa mielikuvitusleikki voisi olla helpompi, kun jokainen saisi ajatella itsensä jonakin metsän eläimenä, kuitenkin ihmisen taidoin.

Rakentaisitko puumajan, iglun vai nukkuisitko mieluummin taivasalla sammalmättäällä? Mitä söisit? Mikä olisi lempi puuhaasi tai harrastuksesi? Ketä naapurissasi asuu?

Hartauden aikana jokainen saa kuvailla/piirtää oman pienen pesäkolonsa luonnon helmassa. Voidaan keskustella myös siitä, pärjäisivätkö partiolaiset metsäasumuksissaan paremmin, kuin esimerkiksi muut koulu- tai työkaverisi?

Metsän rauhaa !!!!!

Rauhoitutaan yhdessä. Voit laittaa silmät kiinni, jos haluat. Mieti jotain sellaista paikkaa, missä sinun on hyvä rauhoittua. Jotain sellaista maisemaa mikä rauhoittaa sinut.

(Tähän hetken hiljaisuus.) Kun menee luontoon, ja kuuntelee ja katselee jotain maisemaa, on helppo rauhoittua. Moni sanoo, että luonnossa rauhoittumisesta saa uutta voimaa, ja että se auttaa stressiin. Sellaista maisemaa katsellessa, mistä tulee levollinen ja rauhallinen olo, pääsee helposti myös omiin ajatuksiin. Se hetki on juuri sinun.

Toisten lempimaisema on kaunis luonto, toisia puhuttelee taas karut maisemat. Se sinun ajattelemasi maisema on jotenkin ihmeellinen, se puhuttelee sinua.

Pieni rauhallinen hetki luonnossa voi olla sinulle itsellesi myös tunteellinen, kun pääset hetkeksi pakoon arjen haasteita.

† Mutta myös se sinun ympärilläsi oleva luonto on tunteellinen. Ihminen harvoin näkee luonnon tunteita, mutta Jumala näkee ne. Jumala näkee myös, mistä meidän kaikkien, myös luonnon, tunteet johtuvat. Jumala järjestää sen hetken rauhan meille siellä luonnossa, jotta meillä ja luonnolla olisi hyvä olla.

Jumala johdattaa meidät lähemmäs luontoa, mutta luonto johdattaa meidät myös lähemmäs Jumalaa. Ihminen ja luonto voi keskustella yhdessä, tai vain olla hiljaa.

Samoin ihminen ja Jumala voi keskustella, tai olla vain hiljaa. Luonnossa me voimme nähdä Jumalan kädenjäljen, juuri meille sopivalla tavalla,

Kuunnellaan KLS:n biisi Aurinko nousee (sen täytyy olla niin).

Keskustellaan vielä yhdessä Jumalan kanssa: Rakas Jumala, kiitos luonnosta ja sen rauhasta. On hyvä, että me saamme kokea tunteita, olla osa luontoa, niin kuin luontokin on osa meitä. Anna meidän nauttia luonnosta vastuullisesti, ja anna meidän nähdä tai tuntea omissa hetkissämme, että Sinä olet kulkenut juuri siitä.

Aamen.

Millaisen metsämaiseman muistat? !!!!!

Hiljennytään hetkeksi.

Meille partiolaisille metsässä liikkuminen on tuttua puuhaa. Seuraavaksi voitkin laittaa silmät kiinni, jos haluat, ja miettiä mielessäsi jotakin lempipaikkaasi metsässä tai jossain muualla luonnossa. Se voi vaikka olla joku retki/leiripaikka, mökkimaisema tai koulumatkalla oleva polku. Mieti sitä hetki.

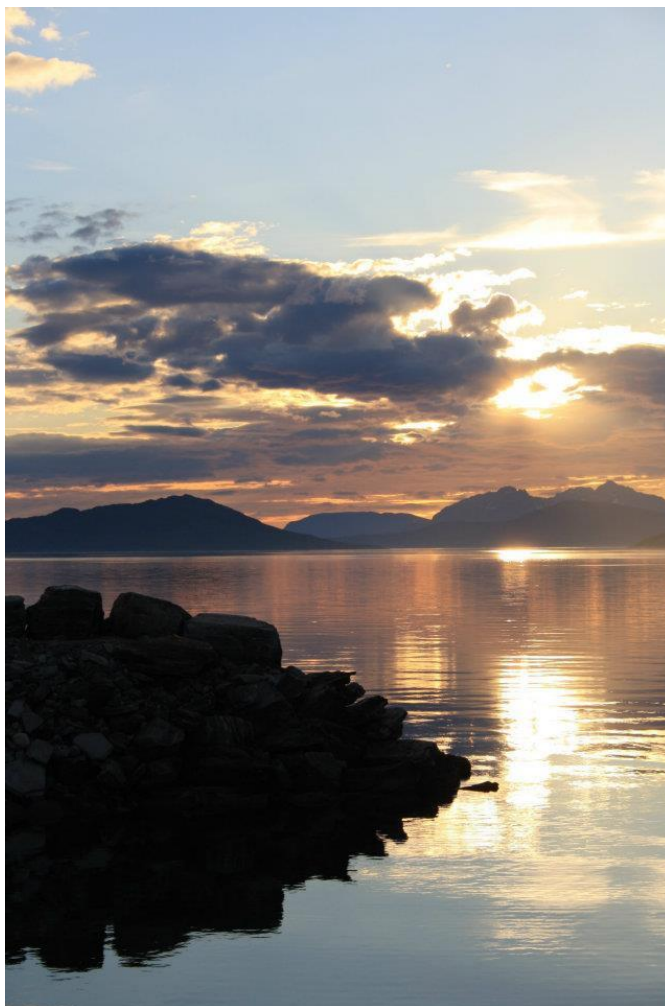
Onko se paikka rauhallinen? Onko siellä siistiä? Onko siellä hyvä olla?

Oletko joskus pysähtynyt luonnossa paikoillesi sillain, että olet ollut ihan hiljaa, ja kuulut esimerkiksi lintujen laulua tai puron solinaa? Otetaan kierros, jossa jokainen voi kertoa omasta metsämaisemastaan.

Kerro missä olit, ja mitä teit ja näit siellä!

Meillä kaikilla on joku kuva mielissämme metsästä. Me saamme vielä monta muistoa, kun lähdemme yhdessä retkelle tai leirille!

Voidaan myöhemmin sitten yhdessä muistella retkillä ja leireillä nähtyjä maisemia ja koettuja hetkiä!

(c) Aho ja Suutari

Jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet !!!!!

Luetaan tarina. Tarinan lukemisen jälkeen ryhmäläiset saavat yhdessä pohtia, mitä jokamiehen oikeuksia he tunnustivat tästä tarinasta. Jos mahdollista, älä kerro etukäteen, että tarinassa esiintyy jokamiehen oikeuksia!

Tarina: !!!!!

Olli on päättänyt lähteä viikonlopuksi metsään. Hän liikkuu luonnossa omin voimin, reppuun reippaasti kantaen. Olli pysähtyy syömään eväitä kauniille sillalle, jonka alta virtaa joki. Vesi on mukavan lämmintä, joten Olli päättää uida. Illan jo hämärtyessä Olli saapuu yöpaikkaansa. Siellä on kiintolaavu ja nuotiopaikka. Olli sytyttää tulet nuotiopaikalle. Sitten hän onkii. Olli otti mukaansa mato-ongen. Hän paistaa nuotiolla makkaraa ja onkimansa kalan. Olli päättää vielä kerätä mustikoita aamupuuron päälle. Aamulla Olli herää virkeänä kiintolaavusta, ja syö aamupuuron itsepoimittujen mustikoiden kera. Olli jatkaa matkaansa kiintolaavulta pohjoiseen. Hän päättää oikaista yhden talon pihamaan poikki. Pihalla on iso ruusuistutus, jota on hankala kiertää huomaamatta, joten Olli menee siitä läpi. Olli vilkaisee karttaa uudestaan erään pellon reunassa. Siinä kasvaa selkeästi jotakin viljaa. Olli tunnistaa sen kaurapelloksi. Hän päättää oikaista siitä läpi. Olli päätyy polulle, jota hänen kannattaakin jatkaa itään, kohti yöpaikkaansa. Olli valitsi paikan kartasta erään maatilan vierestä, tasaiselta alueelta, sillä lähettyvillä ei ole mitään kiinteää majoitetta. Yöpaikalle saavuttuaan Olli pystyttää teltan. Paikalla ei ole polttopuita, joten Olli kaataa pari pientä pihlajaa, ja koittaa sytyttää niistä nuotion. Olli keräilee maasta myös kuivuneita puun palasia nuotioonsa. Olli päättää rentoutua kaivamalla karkkipussin ja matkaradion reppuunsa. Hän makoilee teltassa kuunnellen lempimusiikkiaan ja syöden karkkeja. Hän tekee karkkipapereista palloja, ja koittaa osua niillä teltan oviaukosta näkyvään koiraan, joka on jostakin lähettyviltä tullut Ollin luokse ja asettunut teltan eteen makuulle. Koira häipyä omia aikojaan. Olli nukahtaa, ja herää aamulla vesisateeseen. Hän pakkaa äkkiä reppunsa ja lähtee kotiin juoksujalkaa. Loppu.

Toimiko Olli koko ajan oikein?

Minä ryhmän jäsenenä/ me ihmiset

Kehulaputus post it-lapuilla !!!!!

(Tarvikkeet: Post-it -lappuja ja kyniä)

Jokainen kirjoittaa vähintään yhden kivan jutun jokaisesta ryhmäläisestä lapulle, ja kiinnittää lapun, vapaasti liikkuen tilassa, toisen selkään. Lopuksi jokainen seisoo selkä muihin päin, ja johtaja lukee kaikki laput ääneen. Näin ollen kerrankin puhutaan toisesta hyvää selän takana!

(c) Aho ja Suutari

Synttärit !!!!!

(Tänään on x:n synttärit, lauletaan onnittelulaulu.)

Syntymäpäiväjuhlaperinne on hauska! Monet kokoontuvat juhlimaan syntymäpäiviä perheen ja sukulaisten kanssa, toiset pitävät kaverisynttäreitä, ja jotkut eivät halua juhlia ollenkaan! Synttäreitä voi juhlia myös jollakin teemalla! Onkos joku teistä pitänyt joskus teema-synttärit? Esimerkiksi naamiaiset, yökyläsynttärit? Tai onko joku joskus juhlinut synttäreitään menemällä ravintolaan tai leiponut jalkapallo- tai prinsessakakun? (Jokainen, joka haluaa, saa kertoa omista juhlistaan.) Partiossakin voi juhlia synttäreitä! Jos haluat järjestää kaverisynttärit partiossa, kerro siitä ensin meille ryhmänohjaajille! Voidaan vaikka sopia joku kerta, kun saat tuoda jonkun evp-kaverisi mukaan kokoukseen! Voidaan yhdessä pitää nyyttärit, kerrata sinun lempipartiotaitojasi, tai mennä ulos piknikille! (Huomaa, että on hyvä tarjota muillekin mahdollisuus tuoda evp-kavereita kokouksiin, joko synttäreinä, tai muuten!)

Kenen kanssa -peli !!!!!

Johtaja lukee ääneen kysymyksiä, esimerkiksi “Kenen kanssa perustaisit kukkakaupan?” tai “Kenen kanssa rakentaisit lumilinnan?” tai “Kenen kanssa lähtisit yöksi metsään ilman telttaa ja makuupussia?” tai “Kenelle antaisit syntymäpäivälahjaksi maisemavideon kehyksissä?” Ryhmäläiset liikkuvat tilassa vapaasti, ja laittavat käden valitsemansa henkilön olkapäälle. Useampi henkilö saa laittaa käden saman henkilön olkapäälle. Ryhmänjohtajan voi tarvittaessa lisätä sääntöihin lisäkohtia, kuten, että enää ei saa laittaa kättä kenenkään sellaisen olkapäälle, jolle on jo kerran laittanut kätensä. Tällä vältetään se, ettei kukaan jää ilman kosketusta tahtomattaan.

Psalmi 23:1-6

"Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu. Hän vie minut vihreille niityille, hän johtaa minut vetten ääreen, siellä saan levätä. Hän virvoittaa minun sieluni, hän ohjaa minua oikeaa tietä nimensä kunnian tähden. Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa, en pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet minun kanssani. Sinä suojelet minua kädelläsi, johdatat paimensauvallasi. Sinä katat minulle pöydän vihollisteni silmien eteen. Sinä voitelet pääni tuoksuvalla öljyllä, ja minun maljani on ylitsevuotavainen. Sinun hyvyttesi ja rakkautesi ympäröi minut kaikkina elämäni päivinä, ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti."

© Aho & Suutari

Vartion jäsenet helminauhassa !!!!!

(Tarvikkeet: helmiä ja lankaa)

Jokaiselle ryhmän jäsenelle on oman muotoinen/kokoinen/värinen helmi (kellään ei samanlaista). Jokaisella on naru, johon helmet pujotetaan.

Hartaus etenee niin, että yhden henkilön helmipurkki kiertää piirissä. Se joka aloittaa, esittelee aluksi itse itsensä. Sen jälkeen jokainen ryhmän jäsen vuorollaan sanoo aloittajasta jotain positiivista, ottaa helmen ja pujottaa sen omaan nauhaansa. Sitten kiertää seuraavan henkilön purkki jne.

Lopuksi valmiit helminauhat solmitaan partiohuiviin, ja kaikilla on jokainen ryhmän jäsen mukanaan partiohuivissaan.

Vaellus

Risteyskohdat !!!!!

Kun lähдете vaeltamaan, merkitkää ylös joka kerta, kun katsotte karttaa, Mitkä hetket omassa elämässä tai vartion historiassa ovat olleet sellaisia käännekohtia tai polunvalintapaikkoja, jolloin olisi ollut parempi katsoa karttaa, ja keskustella suunnasta vaikka yhdessä kaverin kanssa?

Miksi tällaiset kartankatsomispaikat ja risteyskohdat ovat tärkeitä elämässä?

Hiljennyn

Hetki hiljaisuutta !!!!!

(Rauhallinen paikka, johon jokaisen on turvallista asettua hetkeksi yksikseen)

Järjestetään tilaisuus, vaikka vain lyhyeenkin piipahdukseen tai kävelyretkeen luonnossa.

Sovitaan, että puhelimia ei käytetä.

© Aho & Suutari

Ollaan (ryhmän/ikäkauden keskittymiskyky huomioon ottaen) aiemmin sovittu aika hiljaa. Tämän voi toteuttaa, vaikka retkellä tai leirillä, lyhyissä pätkissä, joka päivä. Tai vaihtoehtoisesti yhden tai useamman koloillan päätteeksi.

Tarkoitus on ihastella maisemia, sekä kuunnella omia ajatuksiaan muita huomioimatta.

Aina hiljaisuuden jälkeen voidaan käydä läpi yhdessä mitä ajatuksia ja mielteitä se herätti.

Sielunmaiseman maalaaminen !!!!!!

(Tarvikkeet: Canvas-tauluja tai paperia, ja maalia tai sormivärejä)

Jos mahdollista, hankitaan jokaiselle ryhmäläiselle oma pieni canvas-taulu. Käy myös ihan tavallinen paperi. Lisäksi maalia ja pensseleitä tai sormivärejä. Laitetaan jokin yhteisesti päätetty laulu soimaan. Jokainen saa maalata itselleen taulun. Ohjeeksi voi sanoa, että maalaa sen, mitä tällä hetkellä ajattelee. Työskentelyn jälkeen jokainen saa halutessaan kertoa maalauksestaan jotain muulle ryhmälle.

Päiväkirja

(Tarvikkeet: Vihko ja kynä) !!!!!!

Ryhmä voi kirjoittaa yhdessä päiväkirjaa kokouksen lopussa, tai jos päiväkirja kiertää ryhmän jäsenillä viikoittain, sen voi aina lukea kokouksen lopussa.

Samalla voidaan käydä läpi, kokivatko kaikki ryhmäläiset viimekerran samalla lailla kuin kirjoittaja, vai muistaako joku esimerkiksi jotain muuta?

Yhteisten hetkien muistelu auttaa myös oppimaan tuntemaan toisensa paremmin!

(c) Aho ja Suutari

Ihmissuhteeni

Lähtemättömät jäljet !!!!! (tarvikkeet: paperia)

Sellaiset ihmiset, jotka satuttavat tai kiusaavat, eivät ole sinulle hyviä ihmisiä. Sellaiset ihmissuhteet ovat raskaita, ja tuottavat enemmän harmia.

Konkretisoidaan pahojen sanojen ja vihan aiheuttamaa tuskaa ja jälkeä, mikä ihmiseen jää.

Jokainen ottaa paperin eteensä. Sitten jokainen rypistää paperinsa nyrkkiinsä niin pieneksi, kuin saa, ja sanoo paperitollolleen mielessään tai kovaan ääneen ikäviä asioita. Tämän jälkeen ryhmänjohtaja pyytää jokaista avaamaan paperin eteensä mahdollisimman saman näköiseksi kuin se oli alussa.

Kuinka monen paperi näyttää täsmälleen samalta kuin alussa?

Niin, ei kenenkään. Kukaan ei saa paperiaan, tai toisenkaan paperia enää täysin sileäksi.

Totta kai saa yrittää auttaa kaveria silottamaan omaa paperiaan.

Lopputulos: Samanlailla haukkuminen ja kiusaaminen jättävät jälkiä ihmiseen.

Piristystä purkista !!!!!

(Tarvikkeet: Säilykepurkki/-tölkki tyhjänä, maaleja tai papereita ja tarroja)

Aloitetaan miettimällä, mikä voisi olla kiva, piristävä lause, juuri tähän hetkeen.

Jokainen saa koristella oman purkkinsa. Sen jälkeen kirjoitetaan paperille erilaisia piristäviä, rohkaisevia, ja ennen kaikkea hyvää mieltä tuovia lauseita. Tällaisia voivat olla Raamatunkohdat, mietelauseet tai henkilökohtaiset keuhut.

Lauseita voi kirjoittaa itseään varten omaan purkkiinsa, tai toisille heidän purkkeihinsa.

Purkin lauseita voi kukin käyttää silloin kuin haluaa, ja siltä tuntuu!

(c) Aho ja Suutari

Aikuisuuteen

Partiojohtajan Peruskurssi, PjPk, on monelle konkreettinen herätys siihen, että nyt partiouralla on aika siirtyä mahdollistajaksi. Jo Ryhmänohjaajakoulutuksen, eli ROKin aikana nuoret saattavat kokea ottavansa askeleen kohti aikuisuutta.

Partiossa aikuisilla on monia eri rooleja. Partio harrastuksena perustuukin siihen, että aikuiset toimivat mahdollistajina.

Oma rooli !!!

(tarvikkeet: kyniä ja paperia)

Aloitetaan hartaus listaamalla paperille erilaisia rooleja ja tehtäviä, joissa kukin on toiminut partiouransa aikana. Jokainen voi tehdä oman listan, ja listoja voidaan käydä yhdessä läpi. Keskustellaan:

Onko paljon samoja rooleja? Onko joku päätenyt tiettyyn tehtävään oman ammattitaitonsa kautta? Entä onko joku haastanut itseään ja lähtenyt kokeilemaan sellaista roolia missä ei aiemmin ole ollut?

Tämän jälkeen jokainen saa luoda itselleen unelma roolin tai tehtävän. Se voi olla nykyinen rooli tai tehtävä, jos siitä pitää ja siinä viihtyy. Nyt saa kuitenkin pestata itsensä sellaiseen pestiin, mihin ikinä haluaa! Lopuksi käydään positiivissävytteinen kierros, jonka aikana jokainen saa kertoa omasta unelmapestistään, ja muut voivat kommentoida ja ehdottaa, mihin pestiin kukin ryhmän jäsen erityisesti sopisi.

Vaikeat elämäntilanteet, suru ja murhe

Painava taakka 🚩🚩🚩🚩

(tarvikkeet: Kiviä ja empatiaa)

Vanhempien ero, jonkun läheisen kuolema, muutto omaan kotiin tai toiselle paikkakunnalle, yksin asuminen, työttömyys, rahapula tai sairaus.

Jokainen kokee elämänsä aikana jonkun vaikean elämäntilanteen tai menetyksen. Ja jokaisella ihmisellä elämässään myös paljon pieniä asioita, jotka harmittavat.

Voidaan yhdessä keskustella jotakin ryhmäläistä kohdanneesta vaikeasta elämäntilanteesta, jos hän niin haluaa ja on tarpeellista. Voidaan myös yleisesti käsitellä yhtä tai useampaa vaikeata tilannetta. Ryhmäläiset voivat myös itse kertoa, mikä heidän elämässään on vaikeaa. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi läksyjien teko, yksinäisyys tai tyytymättömyys kehoon. Johtajan on tärkeä tukea ryhmäläisiä koko keskustelun ajan. Joku voi reagoida voimakkaasti esimerkiksi kuolemasta kerrottaessa, vaikkei se itseään koskettaisi. Silloin, kun harmittaa paljon, kannattaa jutella jollekin kaverille tai tutulle aikuiselle. Puhuminen auttaa, sillä kenenkään ei pitäisi yksin kantaa raskasta taakkaa.

Tässä kohtaa on hyvä konkretisoida taakkaa: Jokainen ryhmäläinen saa kiven. Kiven voi etsiä ulkoa, tai johtaja voi tuoda ne tullessaan. Jokainen saa kiven, joka mahtuu omaan nyrkkiin. Tehtävänä on kantaa tätä kiveä seuraavan viikon mukana taskussa tai repussa, mihin ikinä meneekin. On hyvä kertoa, että kiveä ei kannata kuitenkaan nostaa esimerkiksi kesken tunnin esiin, saatikka ruokapöydässä. Sovitaan yhdessä, että kivi on jokaisen salainen lisäpaino. Seuraavalla viikolla mietitään yhdessä, mitä haittaa kivistä oli. Jos joku unohti kiven välillä, sen voi selittää sillä, että murheetkin unohtuvat välillä. Silloin kun kiven muisti, se oli lisätaakkana. Samoin murheet ovat lisätaakkana, jos niitä yksin joutuu kantamaan. Lopuksi kaikki saavat viskata murheet menemään niin kauas kuin jaksavat.

Luetaan:

Tänään haluaisin puhua vähän taivaasta. Kuunnellaan aluksi virsi 503 ja samalla voitte miettiä hiljaa mielessänne mitä teille tulee mieleen sanasta taivas.

Kuunnellaan tai lauletaan virsi 503

Kun me katsomme ympärillemme, me voimme nähdä, että Jumala on luonut meille aivan ihmeellisen ja kauniin maailman, jossa me saadaan elää ja iloita aikamme. Jokaiselle meistä tulee kuitenkin joskus vastaan hetki, jolloin meidän aikamme maan päällä on loppu. Ihminen kuolee ja mitä sitten tapahtuu?

(Tähän väliin voi hyvin kertoa esimerkin omasta elämästään ja kokemuksesta, jossa kuolema on jollakin tapaa koskettanut itseään. Vastaa vaikka näihin kysymyksiin: Pelkäsikö läheisesi kuolemaa, ja tiesikö hän kuolevansa? Mistä tämä johtui? Uskoiko hän Jumalaan ja taivaaseen? Ehdittekö hyvästellä ennen hänen kuolemaansa?)

No minkälainen taivas sitten oikein on? Raamatussa meille kerrotaan, että taivas on Jumalan koti, jossa kaikki on hyvin. Maailman ja taivaan välillä on ikään kuin verho, jonka läpi me elävät ihmiset emme voi mennä eikä nähdä. Tästä syystä me emme voi myöskään tarkkaan tietää millaista taivaassa on. Taivas on kuin suuri salaisuus. Sen verran Jumala on kuitenkin Raamatun välityksellä taivaasta kertonut, että siellä ei ole ollenkaan kipua, ei surua eikä yhtään tylsää hetkeä. Taivaassa on kuulemma kirkasta ja ihanaa ja siellä vallitsee ikuinen ilo. Taivaassa myös juhlietaan joka päivä.

(Kun läheinen kuoli, olin tietysti aluksi todella surullinen ja minulla on häntä edelleen usein ikävä. Kuitenkin minusta on todella onnellista ajatella, että hän ei ole oikeastaan poissa, vaan vain juhlimassa Jumalan kanssa taivaassa. Minä myös uskon, että sitten joskus, kun on minun aikani lähteä maan päältä, pääsen itsekin mukaan noihin maailman parhaisiin, taivaan juhliin.)

Minkälainen siis on taivas? Taivas on toivoa tulevasta ja meidän toinen kotimme.

Rukous:

Hyvä Jumala, rakas taivaallinen Isä, kiitos siitä, että olet luonut meille näin hienon maan ja vielä hienomman taivaan. Kiitos siitä, että olet poikasi kautta lunastanut meidät kuoleman vallasta ja kutsunut meidät jokaisen mukaan sinun taivaallisiin juhliisi. Siunaa meidän päivämme ja anna auringon paistaa ja tuoda iloa meidän mieliimme ja sydämiin. Jeesuksen Kristuksen nimessä Aamen.

© Aho & Suutari

Maailman suuruus ja ihmisen pienuus !!!!!

Oletko koskaan miettinyt, kuinka iso maailma on? Oletko pysähtynyt ja ajatellut kaikkia maita, meriä ja ilmatilaa aina avaruuteen asti. Entä oletko joskus nähnyt kuvan jonkun miljoonakaupungin suojatiestä, jonka yli kulkee yhdessä kuvassa niin monta ihmistä, ettet pysty niitä laskemaan.

Kun pysähtyy miettimään ihmisen pienuutta ja maailman suuruutta, voi kokea jännittävän, vähän tyhjän tunteen. Mutta sitten kun pysähtyy seuraavaksi miettimään omaa elämäänsä, tajuaa, että sekin on jotain suurta! Minun elämäni on minulle koko maailma. Omassa elämässä voi välillä olla syvällä maan alla, kaukana korvessa tai ylhäällä pilvissä. Omassa elämässä luonnon voimat näyttävät mahtavuutensa: Esimerkiksi koeviikko saattaa iskeä kuin hyökyaalto keskelle sujuvaa arkea, pyyhkien pois kaiken kivan hetkeksi. Tai toisaalta, yhtäkkiä aurinko saattaa kurkata pilvien takaa mukavan yllätyksen lailla keskellä puuduttavaa koulu- tai työviikkoa.

† Jumala mahdollistaa meidän elämässämme kaikki kokemukset, kaikki sääolosuhteet. Jumala johdattaa meitä elämässämme, mutta Hän antaa myös mahdollisuuden meille valita polkujamme. Jumala on luonut maailman meitä varten ja antanut meille elämän lahjan. Hän myös rohkaisee meitä, ja lupaa antaa turvaa siunaten, ja tullen apuun silloin, kun sitä pyydämme.

Voisimme seuraavaksi miettiä, mikä on omassa elämässämme suurta ja mikä pientä. Tähän ei ole oikeaa vastausta, sillä pidämme eri asioista. Jos haluat, voit sanoa ääneen. Käydään vaikka ensin läpi pienet asiat. Ja sitten suuret asiat.

† **Rukous:** Rakas Taivaan Isä, rohkaise meitä levittämään kätemme tuuleen niin, että saisimme kokea ja nähdä paljon. Auta meitä myös pysähtymään ja hiljentymään. Ja minne ikinä menemmekään, ja kuinka kauas Sinusta joutuisimmekaan, pidä meistä kiinni, kulje vierellä ja johdata aina kotiin. Tätä pyydämme ja rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden. Aamen.

† Kuunnellaan KLS:n Tanssi

(c) Aho ja Suutari

† *Psalmi 37:3-5.*
”Turvaa Herraan ja tee sitä, mikä hyvä on, asu maassa ja noudata totuutta; silloin sinulla on ilo Herrassa, ja Hän antaa sinulle, mitä sinun sydämesi halajaa. Anna tiesi Herran haltuun ja turvaa Häneen, kyllä Hän sen tekee.”

Uskonnot ja maailmankatsomukset

Huomio: Tavoitteena on tuoda esille, että omasta uskonnosta ja uskosta on sallittua puhua ääneen ja keskustella vaikka kaverin kanssa. Ei ole oikeita eikä vääriä vastauksia eikä tapoja. Jokaisen täytyy muistaa kunnioittaa toisen ajatuksia ja tapoja, mutta saa myös rohkeasti kysyä.

Ryhmä voi yhdessä keskustella omista ajatuksistaan uskoa ja uskontoa kohtaan. Kaikki eivät ole evankelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvia ja kastettuja. Esimerkiksi eri uskonnoissa kutsutaan Jumalaa eri nimillä, kuten Allah, Jahve tai Vishnu ja Siva. Otetaan myös huomioon esimerkiksi ateismi.

Jos ryhmä haluaa, voidaan yhdessä sopia, että järjestetään kolon ulkopuolinen kokous, jossa käydään tutustumassa johonkin uskonnolliseen paikkaan. Voidaan myös pyytää omaan koloiltaan joku kokemusasiantuntija kertomaan kiinnostavasta uskonnosta.

† Kysymyksiä ja pohdintaa rippikoulun käyneille !!!

Rippikoulun käyneistä partiolaisista osa voi haluta syventää kristillistä tietämystään parti-
ossakin. Silloin on tärkeää, että partiojohtaja pystyy toimimaan tarpeellisena tukena nu-
orelle. Partio-ohjelmaan ei välttämättä mahdu paljoa uskontokasvatusta, mutta yhteistä us-
konnonharjoittamista voi toteuttaa, vaikka laulamalla veisuja tai virsiä, etsimällä Raama-
tusta omaan elämään liittyviä rohkaisevia kohtia, tai sopimalla, että jokainen, joka haluaa,
saa pitää iltahartauden. Myös henkilökohtaiset keskustelut voivat olla mahdollisia, mutta
partiojohtaja voi ohjata nuoren myös seurakunnan työntekijän luokse.

(c) Aho ja Suutari

Aika monelta meistä on joskus kysytty, miltä Jumala näyttää, tai minkä värinen Jumala on. Joko on ehkä pohtinut, mitä sanoisi tai kysyisi, jos nyt saisi nähdä Jeesuksen. Me saamme lukea Raamatusta Jumalan tekoja ja sanoja. Ja me saamme kuulla toisiltamme kokemuksia Jumalan läsnäolosta tai johdatuksesta. Välillä voi tuntua todella kaukaiselta lukea esimerkiksi Jeesuksen ihmeteosta. Ihmisillä onkin tarve selittää Raamatun tekstejä tieteellisesti tai sijoittaa Raamatun tapahtumia nykypäivään. Näin saadaan aikaan epäilyksiä, ja mahdollisuus mitätöidä ihmeiden ihmeellisyyttä.

Samaan aikaan puhutaan, että nykymaailma on kehittynyt pelottavan nopeasti, mutta toisaalta maailmassa vallitsee erittäin vanhoja perinteitä, kuten suuret uskonnot, jotka ohjaavat ihmisiä toimimaan samoin, kuin tuhansia vuosia sitten. Mutta onko maailma koskaan valmis, valmis siihen, että jotain ihmeellistä tapahtuisi nykypäivänä. Olisiko maailma valmis siihen, mitä tapahtui Jeesuksen aikaan. Entä olemmeko me valmiita valon voittoon?

Otetaan pieni hetki aikaa, jos haluat, voit vaikka miettiä miltä Jumala näyttää tänään. Laita vaikka silmät kiinni hetkeksi, ja katso, näetkö silmiesi edessä selkeät kasvot, jolloin voit katsoa Jumalaa silmiin. Vai näetkö esimerkiksi tiettyjä värejä tai pilviä. Tai vaikka hetken, jonka olet joskus kokenut Jumalan kanssa.

Laitan soimaan taustalle:

[KLS: Kuningas palaa/Voidaan laulaa Anna mun etsiä](#)

Rukoillaan: Jumala, minua pelottaa välillä suuruutesi. Minä en aina uskalla luottaa Sinun sanaasi. Silti odotan Sinua, ja odotan Sinua ja apuasi heikkoina hetkinä. Aina en edes osaa odottaa Sinua, ja epäröin, voinko edes luottaa Sinuun. Ja silloinkin, kun muistan Sinut ja pysähdyn ajattelemaan tekojasi ja sanojasi, muistan sen hetken, kun suljin silmäni ja kiitin sinua siitä, että pimeys väistyi ja valo voitti.

Rakas Taivaan Isä, kiitos, että olit mukana tässäkin päivässä. Anna meidän herätä huomenna uuteen päivään onnellisina, ja anna meidän nähdä Sinun valosi, kun valo voittaa.
Aamen

Vapaaehtoistyö ja hyvän tekeminen

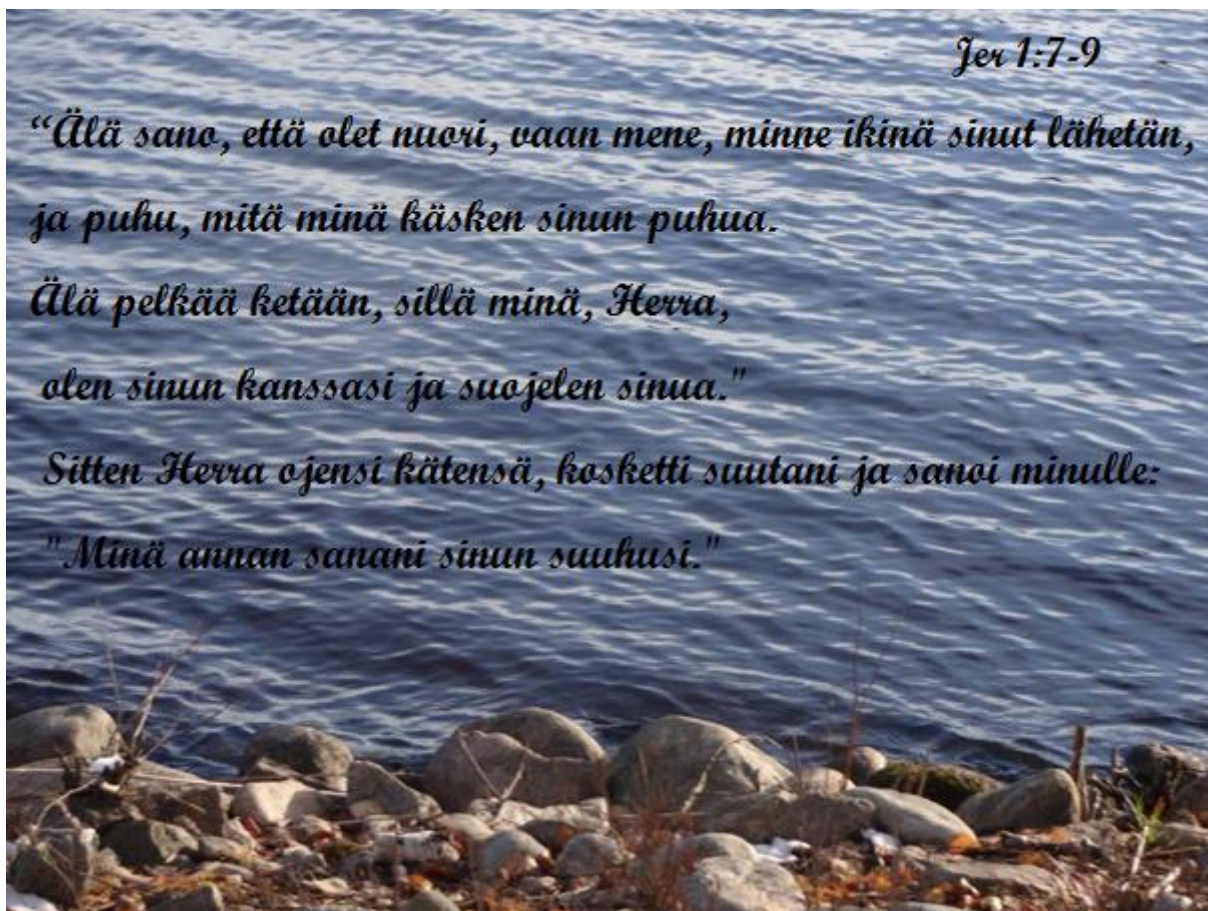
Innosta muita mukaan !!!!!

Ryhmänjohtaja, kokemusasiantuntija tai joku ryhmäläinen saa kertoa kokemuksestaan vapaaehtoistyössä, ja näin kannustaa muita osallistumaan vapaaehtoistyöhön (muuallakin kuin partiossa).

Haluaisin kertoa teille, kun olin vapaaehtoistyössä _____.

Sain kokea siellä _____.

Jälkeenpäin minulle jäi sellainen tunne, että työni oli _____.-

© Aho & Suutari

Hyvä työ -lahjakortti

(Tarvikkeet: Korttipahvia ja tusseja)

Hyvä työ -lahjakortin voi antaa lahjaksi, vaikka vanhemmille, isovanhemmille tai muulle tulle aikuiselle. Sen voi tehdä myös muistuttamaan itseään hyvän työn tekemisestä!

Ideana on, että jokainen saa kirjoittaa, ja vaikka piirtääkin, lahjakorttiin hyvän työn. Kortissa voisi lukea esimerkiksi ”Rakas äiti, lupaan viikata pyykit kerran viikossa!” tai ”Moikkaan bussikuskia ja kiitän häntä matkasta joka päivä!” tai ”Hyvä partiokaverini! Lupaan auttaa sinua pakkamaan rinkaasi retkeä varten ja retken lopussa!”.

Lopuksi jokainen saa lukea kortin, jos haluaa.

Rahan- ja ajankäyttö

Mikä on tärkeää elämässä?

(Tarvikkeet: Kyniä ja paperia)

Ensin listataan kymmenen itselle tärkeintä asiaa. Sitten niistä pitää pudottaa viisi kokonaan pois. Sitten vielä kaksi kokonaan pois. Lopuksi käydään kierros, mitkä kolme asiaa ovat jokaisen elämässä tärkeimpiä.

Autiosaariharjoitus

Ryhmä saa tehtäväkseen lähteä viikon ulkomaan matkalle etelään. Matkakohteeksi on valikoitunut yllättäen autiosaari! Jokainen saa ottaa mukaansa kaksi(2) asiaa/esinettä. Ryhmän täytyy yhdessä pohtia, mitkä asiat ovat tärkeitä, ja mitä voisi ottaa mukaan vain huvia vuoksi. Mahtuuko kaikki tarpeellinen edes mukaan? Käykää läpi, mitä jokainen ottaa mukaansa, jotta ryhmä selviytyy matkastaan autiolla saarella.

Priorisointi !!!!!

(Tarvikkeet: Läpinäkyvä purkki, käpyjä, kiviä, hiekkaa, vettä)

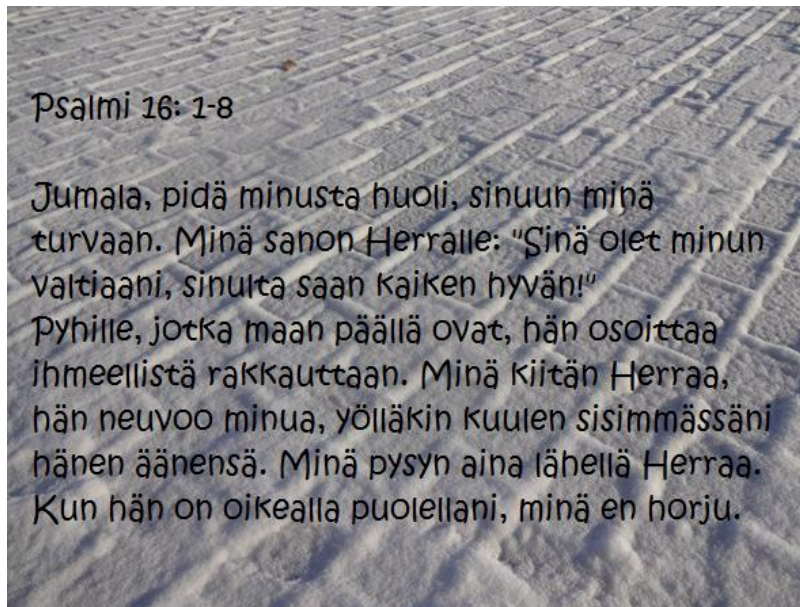
Ryhmänohjaaja kertoo, että kaikki esillä olevat asiat täytyy saada mahtumaan tiettyssä järjestyksessä purkkiin; Tällä konkretisoidaan se, että elämässä täytyy priorisoida tärkeät asiat ensimmäisiksi, jotta ne ylipäättään mahtuvat elämään!

Lopuksi kerrotaan ryhmälle oikea järjestys: Kävyt, kivet, hiekka ja vesi.

Tämä siksi, että käpyjen ja kivien sekaan mahtuu hiekkaa ja lopuksi vettä.

Lisäksi kivet pitävät kävyt purkissa, kun laitetaan vettä päälle.

Tämä tarkoittaa sitä, että pieniä asioita(hiekkaa) mahtuu elämäämme isojen asioiden ja tapahtumien(kävyt) väliin vaikka kuinka paljon! Lisäksi painavat asiat(kivet) pitävät jalat maassa isojen tapahtumien(kävyt) suhteen. Kuitenkin elämämme on kokonaisuus, josta kiinni pitämiseen, ja jota sitomaan tarvitaan jotakin(vettä).

Psalmi 16: 1-8

Jumala, pidä minusta huoli, sinuun minä turvaan. Minä sanon Herralle: "Sinä olet minun valtiani, sinulta saan kaiken hyvän!"

Pyhille, jotka maan päällä ovat, hän osoittaa ihmeellistä rakkauttaan. Minä kiitän Herraa, hän neuvoo minua, yölläkin kuulen sisimmässäni hänen äänensä. Minä pysyn aina lähellä Herraa. Kun hän on oikealla puolellani, minä en horju.

© Aho & Suutari

Turvallisuus

Turvassa !!!!!

Mitkä asiat vaikuttavat turvallisuudentunteeseen? Entä missä koet olevasi turvassa?

Tuovatko jotkut ihmiset sinulle turvaa?

Onko meidän ryhmämme turvallinen? Henkisesti ja fyysisesti?

Miten ryhmästäimme tulisi vieläkin turvallisempi? Jaetaan yhdessä mielipiteitä.

Lopuksi ryhmähali!

+ A ja O !!!

Meillä kaikilla on joskus sellaisia hetkiä, jolloin emme ihan tiedä miltä meistä tuntuu. Sydän saattaa hakata, mutta miksi? Aivot ajattelevat ihan oudosti, ja koko kroppa tuntee outoja tuntemuksia. Välillä pimeys ottaa kaiken vallan, joskus taas naurulle ei ole loppua. Meillä on paljon kysymyksiä, ja lähes aina epäillään, miksi tunnen juuri näin. Tunteet ja olotilat saattavat vaihdella nopeasti, tai sitten kestää jopa häiritsevän pitkään.

Ihan arkisissakin tuntemuksissaan kannattaa ottaa huomioon hyväntuulisuus. Silloin on niin sanotusti helppo huudella. Ja sitten kun on kaipuun aika, meneekin sekaisin ja hiljenee. Heti, kun ymmärtää jonkin tunteen tai ei ymmärrä mitään, herkästi ristii kätensä ja kiittää Jumalaa tai pyytää apua ymmärrykseen. Johtuuko tämä siitä, että voittajan on helppo huudella, ja hölmöillessään katsoa ristille ja kääntyä yläkerran puoleen pyytääkseen apua voittonsa tavoittelemiseksi? Heti ei voi ymmärtää, onko sittenkin niin, että ensimmäinen ja viimeinen, A ja O, olisi ajatus Jumalalasta. Ajatus siitä, että Jumala tietää, miksi koemme erilaisia tunteita. Jumala sanoo meille jotakin, ja johdattaa meitä määräämällä meidät käsittelemään eri tunteita. Silloin kun olemme jonkin tunteen vallassa, Jumala koettelee meitä. Se ei tarkoita, että Jumala kiusaisi tai hylkäsi. Se tarkoittaa, että Jumala tekee meistä vahvoja. Ja samalla Jumala testaa uskoamme ja luottamustamme. Mihin tahansa tunnetilaan joudummekaan, on meillä yksi pelastaja, yksi, joka auttaa meidät kokemaan sen, ja Jumala osaa ratkaista kaikki tilanteet. Häneen voimme luottaa, Hän on meille A ja O.

+ Kuunnellaan KLS feat Mikaveli: Alpha Omega.

Johannes 8:12

*Jeesus puhui taas kansalle ja sanoi:
"Minä olen maailman valo.
Se, joka seuraa minua,
ei kulje pimeässä,
vaan hänellä on elämän valo."*

(c) Aho ja Suutari

Tutuin riimein rohkaisua !!!

Me voimme rukoilla ja tehdä Jumalan työtä. Me voimme kuunnella vain, sillä sydämen hiljaisuudessa Jumala puhuu. Jeesus tahtoo käyttää meitä siellä missä tarvitaan. Jumala toivoo, että rauha jo tulisi maailmaan.

Jumala antaa meidän nähdä ja kokea maailmaa. Ja jos me joskus horjahdamme tieltä, Jumala ohjaa meidät takaisin. Hän on nähnyt meidän kulkevan kirkkotietä joskus yksinään ja allapäin.

Jumala ohjaa meitä laulamaan ilosta, surusta ja väreistä maailman. Hän kuljettaa meitä tahtomallaan tiellä, vaikka se tie olisikin joskus outo. Meidän matkamme on vielä kesken, mutta Isä hoitaa uupuneet.

Älä pelkää, Hänen armonsä lopu ei milloinkaan. Rakkaus on Jumalan lahja. Se on väkevampi kuolemaa. Meille opetetaan, että rukoilemalla nöyrin sydämin, saamme takaisin aarteen kalliin ihanan. Joka päivä ja joka hetki saamme käydä voimassa Jumalan, ja tiedämme, että vahvakin kompastuu ja hiljenee rohkein suu.

Ensimmäiset jäävät viimeisiksi ja mahtavimmat taipuvat pienimmiksi. Otetaan siskot, veljet kaikki mukaan, ettei kukaan joutuisi kulkemaan yksin.

Kuunnellaan KLS:n Teet minusta totta

Rukous: Herra me kiitämme sinua öin ja päivin, sillä tiedämme Sinun olevan valveilla. Meillä on toivoa, kyllä me tästä vielä selviämme. Ja siihen asti, Herra käy meitä siunamaan. Amen.

(c) Aho ja Suutari

Toiminnallisia hartausideoita retkille ja leireille

Nämä hartaudet sisältävät yhdessä tekemistä, sekä tärkeiden asioiden oppimista, hartauden ja keskittymisen kautta.

Nämä hartaudet sopivat erityisen hyvin retkien ja leirien teemoihin sovellettaviksi.

Toteemipaalut !!!!!

(Tarvikkeet: Puukot ja puuaihiot)

Jokainen saa päiväsaikaan, tai muuten turvallisissa olosuhteissa, veistellä itselleen puuesineen, niin sanotun toteemipaalun. Illalla voidaan iltanuotion aikana tai ennen nukkumaanmenoa keksiä omalle veistokselle nimi. Kerrotaan myös, mitä se esittää ja mitä se tarkoittaa. Esimerkiksi leirin teemaan liittyen jokaisen puuesineet voivat olla lemmikkejä, onnenkaluja, pelinappuloita tms.

Tuikkukipon koristeleminen !!!!!

(Tarvikkeet: Lasille tarkoitettuja tusseja ja tuikkukynttilöitä)

Jokainen ryhmäläinen voisi tuoda mukanaan retkelle/leirille tyhjän ja pestyn pilttipurkin tai vastaavan säilykelasipurkin. Lasipurkki on helppo koristella sotkematta, lasille tarkoitetuilla tusseilla.

Retken/leirin teema voi näkyä koristelussa.

Illan tullen voidaan samalla harjoitella kynttilän sytytystä, ja jokainen saa

nähdä oman tuikkukipponsa kynttilän loisteessa.

© Aho & Suutari

Voimaeläimen huovuttaminen !!!!!

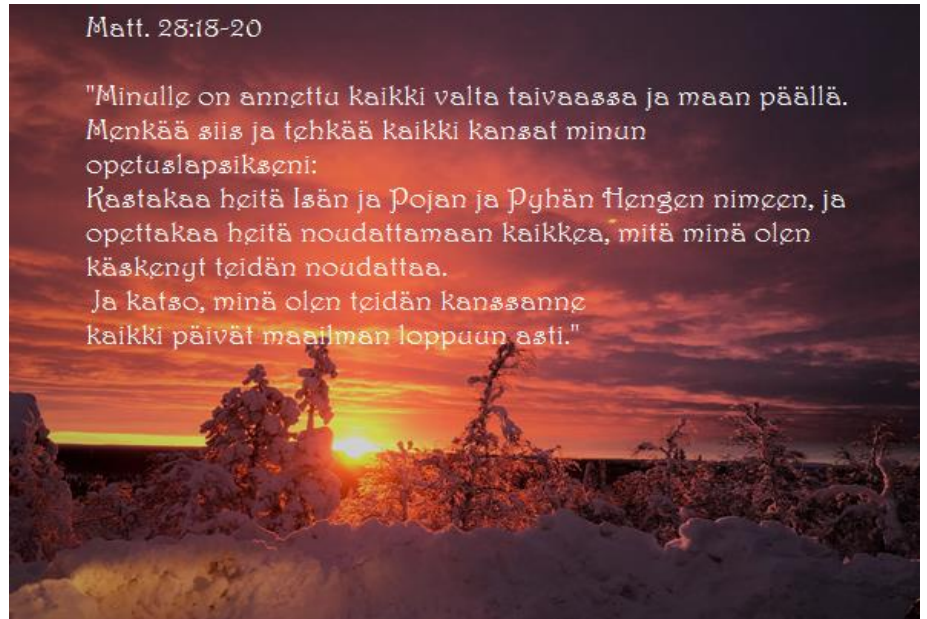
(Tarvikkeet: Villaa eri väreissä, sekä märkähuovutukseen vettä ja mäntysuopaa, ja neulahuovutukseen neuloja. Ripustamiseen parsinneuloja ja lankaa.)

Jokainen saa märkähuovuttaa itselleen eläimen tai taruolennon. Lasten kanssa helpointa ja nopeinta on huovuttaa pyöreähkö muoto. Kun se on kuivunut, sen saa koristella neulahuovuttamalla sille esimerkiksi kädet, korvat, nimikirjaimet tai silmät. Lopuksi, jos haluaa, oman eläimensä saa roikkumaan huiviin pujottamalla parsinneulan avulla langan haluamastaan kohtaa eläimen läpi, ja solmimalla sen kiinni huiviin.

† Rukouksen osasia

Tästä löydät erilaisia tapoja rukouksen kokoamiseen.

Monessa valmiissa rukouksessa voi olla joitakin sanoja, mitä itse ei osaa tai tykkää käyttää. Tästä voit valita erilaisia sanamuotoja rukouksen aloittamiseen, kiitokseen, pyyntöihin, lopetuksiin sekä muiden aiheiden esille ottoon. Näin saat koostettua omaan suuhun sopivan rukouksen.

Aloituksia:

(c) Aho ja Suutari

Rakas Taivaan Isä...

Hyvä Jumala...

Hei Isä siellä Taivaassa...

Pyhä kolmiyhteinen Jumala...

Kuule Isä...

Ristimme kätemme tullaksemme lähellesi Jumala ja...

Laitetaan kädet ristiin ja kiitetään...

Laitetaan kädet ristiin ja rukoillaan yhdessä...

Rukoillaan yhdessä...

Kiitoksia:

Haluamme tänään kiittää...
Kiitos että olemme saaneet...
Kiitos kaikesta...
Kiitos näistä ihmisistä...
Kiitos ruoasta...
Kiitos uusista...
Kiitos tästä päivästä...
Kiitos myös haasteista...
Kiitos että suojelet ja siunaat...
Kiitos että saamme luottaa Sinuun...
Kiitämme vielä...
Kiitos että saamme luottaa Sanaasi...
Kiitos kun saimme taas kuulla...

Pyyntöjä ja toiveita:

Emme jaksaisi käsitellä näitä aiheita ilman sinun apuasi...
Auttaisithan meitä ymmärtämään...
Anna meille rauhaa...
Anna meidän kaikkien löytää...
Saisimmehan me kaikki olla...
Meillä on hiljainen arka pyyntö...
En pärjää ilman apuasi...
Soisithan meille...
Olethan mukana kun...
Tulethan siunaamaan...
Annathan meidän...
Pysythän vierellämme...
Pyydän, että lähettäisit enkeleitä...
Pyydämme siunausta tähän...

(c) Aho ja Suutari

† Kol. 3:16

Antakaa Kristuksen sanan asua runsaana keskuudessanne.

Opettakaa ja neuvokaa toisianne kaikella viisaudella ja laulakaa kiitollisin mielin Jumalalle psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja.

Muita aiheita:

Sinä kyllä tiedät meistä jokaisen...
Tunnet meidän tuskamme...
Tiedät mikä meille on parasta...
Näet missä itkee ihminen...
Olet keskelläme nyt...
Maailman lapsilla on hätä...
Luonto kaipaa meitä, mutta emme aina
osaa kohdella sitä oikein...
Sinun luomistyösi on ihme, jonka halu-
amme säästää...
Jokainen meistä on yhtä arvokas...
Sinun lapsinasi me...
Pelko valtasi mieleemme, kun...
Kuulimme tänään ilouutisen...
Kuulimme tänään surullisen uutisen...
Tänään kun olimme yhdessä...
Miksi annoit tämän tapahtua...
Tiedämme että kaikelle on tarkoitus,
mutta...
Luotamme Sanaasi...

(c) Aho ja Suutari

Lopetuksia:

Aamen.

Tätä me pyydämme Jeesuksen Kristuk-
sen Sinun ainoan poikasi tähden Aamen.

Siunaa meitä kaikkia. Aamen.

Tule siunaamaan meidän loppuretki/ -leiri,
Aamen.

Tule siunaamaan meidän tuleva yö, Aa-
men.

Lauluideoita hartauksiin ja/ tai koloillan päätteeksi

Partiolauluja

Puolalainen nuotiolaulu

Tokko partiomieles

Ilta pimenee

Iltanuotiolla

Partiolaisen Iltavirsi

Kuule veljeni

Ootko kulkenut sä sadepilven alla

Hengellisiä lauluja

Me saamme kasvaa

Kuljeta ja johda

Lapsuuden usko

Anna mun etsiä

Kuljeta ja johda

Laula ihmisille

Herra öin ja päivin

Jumala loi, virsi 135

Herra kädelläsi, virsi 517

Ystävä Isä lapsien, virsi 492

Taivaan Isä suojan antaa 503

Jeesus sinä huomaat, virsi 513

Sinä Jeesus ymmärrät parhaiten, virsi
510

Herra elämäni, virsi 509

Kaikki maailman lapset yhdistä, virsi 502

Gospelyhtyeitä joilta, löytyy hyviä
kappaleita hartauksissa kuunnelta-
viksi ovat esimerkiksi:

KLS, Exit, Immanuel, Mikaveli, NNS,
GFM, Jaakko Löytty, Juha Tapio, Van-
amo, Herz ja Laura ja kaksi naulaa.

